

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır **Heydər Əliyev** **DİPLOMAT**

№ 10 (415) 19-25 Mart, Adar sal 2018
 Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
 Hêjaye:

XALQIMIZI NOVRUZ BAYRAMI MÜNASİBƏTİ İLƏ TƏBRİK EDİRİK!

Səh. 2

Prezident İlham Əliyev Novruz bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik edib

Səh. 16

Масуд Барзани: Открытие аэропортов Курдистана не решает все вопросы между Эрбилем и Багдадом

Səh. 7

HELERÇE TU CAR JI BÎR NAÇE

Səh. 14

Нечирван Барзани: Открытие аэропортов Курдистана - значительный шаг к разрешению споров Эрбиля и Багдада

Səh. 14

Масрур Барзани: Аэропорты и зарплаты - это не все споры между Эрбилем и Багдадом

Səh. 12

HDP: Hevîna artêşa Tirkîyê li Efrînê dagîrkerî ye

Səh. 12

Wezîrê Perwerdê: Di demek nêzik de mûçeyê mamostayan dê baştir bibe

Kürdlər və Kürdüstan

Səh. 8

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Səh. 5

Tərtərdə hərbi hissələrdə Novruz şənlikləri keçirilib

Səh. 4

ZƏRDÜŞT VƏ NOVRUZ HAQQINDA

Səh. 9

Efrînlilər umutlu və qararlı

Səh. 10

Памяти жертв Халабджи

Səh. 15

Səh. 9

Cejna Newrozê Serê Salê nû ye

Səh. 9

YAZ YAĞIŞI

Səh. 9

Zindîye Newroz

Səh. 11

Heyva Sor a Kurdistanê alîkariya koçberên Efrînê dike

Prezident İlham Əliyev Novruz bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik edib

Prezident İlham Əliyev Novruz bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik edib.

Təbrikdə deyilir: "Hörmətli həmvətənlər! Sizi Novruz bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edir, hamınıza cansağlığı, səadət və uğurlar diləyirəm.

Azərbaycan torpağında qədim tarixi köklərə malik Novruz bayramı uzaq keçmişlərdən mənəvi dünyamızın ən dərin qatlarındakı nüfuz etmiş, müqəddəs dəyərlərimizin təşəkkülünə töhfələr vermiş və milli düşüncə tərzimizin ayrılmaz tərkib hissəsi olmuşdur. Əcdadımızın nikbin həyat fəlsəfəsini dolğun nümayiş etdirən bu bayram Uca Tanrının nemətlərinə minnətdarlıq duyğusunun təcəssümü, böyük hikmətlə yaradılmış təbiətin ilahi nizamına ehtiramın təzahürüdür. Yurdumuzun çoxəsrlik mədəni sərvətlər xəzinəsində Novruz şərəfli yer tutur.

Gələcəyə inamımızı sarsılmağa qoymayaraq bizi ümidlərlə yaşadıb daim yolumuzu işıqlandıran Bahar bayramına fikir tariximizin görkəmli nümayəndələri həmişə rəğbət bəsləmişlər. Novruz bayramı azadlıq və istiqlal duyğularımızın ifadəsinə çevrilməklə möhtəşəm

yubileyi ərəfəsində olduğumuz Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin gerçəkləşməsi və XX əsrin sonlarına doğru xalqımızın

lərinəndir.

Qloballaşma dalğasının sürətlə yayıldığı və dəyişikliklərin qaçılmaz şəkil aldığı indiki dövrdə

bağlılığımızın təntənəsidir. İnsanlığa xas ülvə dəyərləri yaddaşında toplamış bu əziz bayramın cəmiyyətimizin üzvlərinin vahid

Novruzun ümumdünya qeyri-maddi mədəni irsinin şah əsərləri sırasına daxil edilməsi qəlbimizi fəreh hissi ilə doldurur.

Ahəngdar və dinamik yüksəlişə müvəffəq olmuş Azərbaycan bu gün sürətli modernləşmə mərhələsindədir. Ölkəmizin dayanıqlı inkişafına yönələn mühüm islahatlar və hər sahədə özünü göstərən davamlı müasirləşmə meyilləri yaz fəslinin qurub-yaratmaq əzmimizi artıran yeniləşdirici ovqatı ilə həmahəngdir. 2018-ci ilin ictimai-siyasi həyatımızda əlamətdar hadisələrlə zənginliyi bayramın Odlar yurduna builki gəlişinə xüsusi mənə qazandırır. Əminəm ki, varlığımızdakı tükənməz yenilikçilik ruhu sayəsində ümummillə mənafelər naminə bütün sınaqlardan bundan sonra da alnıaçıq çıxacaq və tələyüklü məsələlərin layiqincə həllinə nail olacağıq.

Baharı azərbaycançılıq məfkurəsi işığında dünyanın müxtəlif guşələrində bizimlə birgə qarşılayan soydaşlarımıza təbriklərimi yetirirəm. Qoy həmrəyliyimizin rəmzi olan bu el bayramı hər evə xoş əhval gətirsin, hər ocağa bol sevinc, ruzi-bərəkət və firavanlıq bəxş eləsin. Novruz bayramınız mübarək olsun!"

müstəqil dövlətçilik idealına yenidən qovuşması üçün zəmin hazırlamış milli özünüdərk amil-

yazın ölkəmizə gəlişinin ənənəvi rəngarəng mərasimlərlə müşayiət olunması milli köklərə

mənəviyyat ətrafında daha da yaxınlaşması baxımından müstəsna əhəmiyyəti vardır.

Prezident İlham Əliyev ELPIDA Assosiasiyasının və Marianna Vardinoyannis Fondunun prezidentinə "Dostluq" ordeni təqdim edib

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev martın 15-də ELPIDA Assosiasiyasının və Marianna Vardinoyannis Fondunun prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Marianna Vardinoyannisə "Dostluq" ordenini təqdim edib.

Dövlətimizin başçısı keçən ilin dekabrında Azərbaycan və Yunanıstan xalqları arasında dostluq əlaqələrinin inkişafındakı xidmətlərinə görə ELPIDA Assosi-

asiyasının prezidenti, UNESCO-nun xoşməramlı səfiri Marianna Vardinoyannis "Dostluq" ordeni ilə təltif edildiyini bildirdi. Prezident İlham Əliyev Marianna Vardinoyannisin bəşəri dəyərlərin təşviqindəki fəaliyyətinin yüksək qiymətləndirildiyini qeyd etdi və ordeni ona təqdim etdi.

Marianna Vardinoyannis bu mükafatın verilməsinin onda böyük qürur hissi doğurduğunu

bildirdi. "Dostluq" ordeninə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildiren Marianna Vardinoyannis Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi istiqamətində fəaliyyətlərinin böyük maraqla izləndiyini dedi. O, Mehriban Əliyevanın beynəlxalq layihələrə verdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirdi.

Prezident İlham Əliyev Moldova Prezidenti İqor Dodonla görüşüb

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev martın 15-də Moldova Prezidenti İqor

Dodonun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. Dövlətimizin başçısı Moldo-

va Prezidenti İqor Dodonun VI Qlobal Bakı Forumunda iştirakının önəmini qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev Moldova Prezidentinin ötən il Bakıya səfərini və onunla beynəlxalq tədbirlərdə görüşlərini məmnunluqla xatırladı. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev İqor Dodonun Azərbaycana səfəri zamanı əldə olunmuş razılaşmaların artıq həyata keçirildiyini məmnunluqla vurğuladı. Prezident İlham Əliyev ölkələrimiz arasında əlaqələrin müxtəlif sahələrdə inkişaf etdirilməsi üçün yaxşı potensialın mövcud olduğunu dedi və gələcəkdə siyasi, iqtisadi, humanitar, investisiya və digər sahələrdə birgə qarşılıqlı fəaliyyətin müəyyənləşdirilməsinin önəmini qeyd etdi. Prezident İlham Əliyev ölkələrimizin bir-birinə daha da yaxınlaşması ilə bağlı mühüm məsələlərin həll olunması istiqamətində gələcəkdə də mütəmadi təmasların davam etdiriləcəyinə əminliyini vurğuladı və ölkəmizin bu işdə maraqlı olduğunu dedi.

Moldova Respublikasının Prezidenti İqor Dodon VI Qlobal

Bakı Forumuna dəvətə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirdi. Tədbirin önəmini qeyd edən Moldova Prezidenti Forumda ölkəsinin ilk dəfə təmsil olunmasını məmnunluqla vurğuladı. Ölkələrimiz arasında ənənəvi dostluq münasibətlərinin mövcud olduğunu deyən Moldova Prezidenti yaxın zamanlarda hökumətlərarası komissiya fəaliyyətə başlayacağına ümidvar olduğunu dedi. Ötən il Azərbaycana səfərini məmnunluqla xatırlayan İqor Dodon bu səfər zamanı keçirilən görüşlərin artıq nəticələr verdiyini vurğuladı. O, bir neçə gün bundan əvvəl Qaqauziyada Heydər Əliyev Fondunun nümayəndələri ilə birlikdə mühüm sosial layihənin təməl daşının qoyulması mərasimində özünün şəxsən iştirak etdiyini dedi.

Prezident İqor Dodon əlaqələrimizin möhkəmlənməsi işində Moldovada fəaliyyət göstərən Azərbaycan diasporunun rolunu xüsusi qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev Novruz bayramı münasibətilə ümumxalq şənliyində iştirak edib

Bakıda Azərbaycan xalqının milli bayramı - Novruz münasibətilə ümumxalq şənliyi keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Novruz şənliyində iştirak ediblər.

Dövlətimizin başçısı və xanımı əvvəlcə Qız qalasının qarşısındakı meydana gəldilər.

Milli geyimli uşaqlar meydana rəqs edirdilər. İncəsənət ustalarının baharı, Azərbaycanı tərənnüm edən mahnıların sədaları ətrafa yayılır, bayram şənliyinin iştirakçılarında xoş ovqat doğurdu.

Bahar qız dövlətimizin başçısına səmən təqdim etdi.

İçərişəhərin qala divarları üstündə və meydana qədim tariximizi xatırladan qılınç və qalxanlı döyüşçülər dayanmışdılar.

Ulu Dədə Qorqud xeyir-dua verərək, Novruz bayramının xalqımıza ruzi-bərəkət gətirməsini arzuladı.

Prezident İlham Əliyev Novruz tonqalını alovlandırdı.

Dövlətimizin başçısı bayram şənliyində nitq söylədi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin nitqi

- Əziz dostlar, mən sizi və bütün Azərbaycan xalqını qarşıdan gələn Novruz bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm. Novruz bayramı bizim sevimli bayramımızdır. Əsrlər boyu Azərbaycan xalqı bu bayramı qeyd edir, öz qəlbində yaşadır. Milli-mənəvi dəyərlərimiz müasir Azərbaycan dövlətinin əsas dayağıdır. Azərbaycan dövləti müasir dövlətdir, ancaq, eyni zamanda, bizim dövlətimiz dərin milli-mənəvi dəyərlər, köklər üzərində qurulubdur. Elə etməliyik ki, gənc nəsil də milli ruhda, vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə alsın. Onlar da bizim kimi Vətənə bağlı olsunlar, milli maraqlarımızı hər şeydən üstün tutsunlar.

Azərbaycan Novruzu gözəl nəticələrlə qarşılayır. Ölkəmiz hərtərəfli inkişaf edir. Aparılan quruculuq işləri ölkəmizi gücləndirir, Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunu artırır. Daxili vəziyyət sabitdir. Bu sabitliyin əsas təminatçısı Azərbaycan xalqıdır. Xalq-iqtidar vəhdəti sabitliyin əsas təminatçısıdır. Daxili siyasətlə bağlı görülən işlər, aparılan islahatlar öz gözəl nəticələrini verməkdədir. Dünyada gedən proseslər bir daha onu göstərir ki, ancaq sabit olan ölkələr uğurla inkişaf edə bilər. Ancaq sabit olan ölkələrə xarici sərmayə qoyulur, insanlar rahat, təhlükəsizlik şəraitində yaşayırlar. Bu gün dünyanın müxtəlif yerlərində sabitlik pozulur, qanlı toqquşmalar baş verir, müharibələr alovlanır, yeni risklər yaranır. Bu gün dünya gündəliyinin əsas məsələsi məhz təhlükəsizlik məsələləridir. Azərbaycan bu istiqamətdə apardığı siyasətlə dünyada böyük rəğbət qazanmış ölkələrdən biridir. Ölkəmizdə daxili risklər üçün heç bir mənbə yoxdur. Xarici risklərdən isə biz özümüzü qoruyuruq və bundan sonra da qoruyacağıq, Azərbaycan xalqının rahat yaşamasını təmin edəcəyik.

Bizim beynəlxalq əlaqələrimiz genişlənir. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında çox yüksək reputasiyaya malik olan bir ölkədir və bizim təşəbbüs-lərimiz regional əməkdaşlığa təkan verir. Bir neçə gün bundan əvvəl VI Qlobal Bakı Forumu keçirilmişdir. Bu forumda 50-dən çox ölkədən 50-yə yaxın fəaliyyətdə olan və sabiq dövlət və hökumət başçısı iştirak etmişdir. Deyə bilərəm ki, Qlobal Bakı Forumu dünyada keçirilən ən mötəbər forumların arasında qısa müddət ərzində özünəlayiq yer tuta bilmişdir. Bu gün Bakı Forumunda müzakirə olunan məsələlər hesab edirəm ki, dünya üçün çox əhəmiyyətlidir. Gələn ay Bakıda Qoşulmama Hərəkatının xarici işlər nazirlərinin konfransı keçiriləcəkdir. Bu da global, mötəbər beynəlxalq tədbirdir. Bu tədbirin Azərbaycanda keçirilməsi Qoşulmama Hərəkatı və təşkilat üzv ölkələr tərəfindən bizə verilən növbəti dəstəyin təzahürüdür.

Azərbaycan regional əməkdaşlıq məsələlərində bir çox hallarda təşəbbüskar kimi çıxış edir. Bir neçə gün bundan əvvəl tarixdə ilk dəfə olaraq Bakıda Azərbaycan, İran, Gürcüstan və

Türkiyənin xarici işlər nazirlərinin birinci görüşü keçirilmişdir. Hesab edirəm ki, bu, tarixi hadisədir, tarixi görüşdür. Bundan əvvəlki dövrlərdə yenə də bizim təşəbbüsümüzle bir neçə regional format yaranmış və uğurla fəaliyyət göstərir. Azərbaycan-İran-Gürcüstan, Azərbaycan-İran-Türkiyə, Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə, Azərbaycan-İran-Rusiya üçtərəfli və nəhayət Azərbaycan-İran-Gürcüstan-Türkiyə dördtərəfli formatlar yaranmışdır. Qeyd etməliyəm ki, bütün bu çoxtərəfli formatların təşəbbüskarı Azərbaycan olmuşdur. Bu, bölgədə sabitliyi möhkəmləndirir, əməkdaşlığı gücləndirir və bu formatlarda iştirak edən ölkələrin iqtisadi maraqlarını

Ermenistanın gələcəyi ilə bağlı ölkə daxilində qəbul edilmiş qərarlar böyük məna daşıyır. Bu ölkəyə iqtisadi cəhətdən heç bir investisiya qoyulmur, investorlar maraqlı deyillər. Burada bir neçə amil rol oynayır, birinci növbədə, baş alıb gedən rüşvətxorluq, oğurluq, korrupsiya halları, digər tərəfdən vətəndaşların kütləvi surətdə Ermənistandan çıxması, yəni, köç kütləvi xarakter alıbdir. Investisiya iqlimi çox bərbaddır və bazar məhdudluğu imkan vermir ki, bu ölkəyə investisiya qoyulsun.

Belə bir mənzərə ilə üzləşən Ermənistan xalqı bir daha çox ciddi fikir-ləşməlidir və anlamalıdır ki, Ermənistan rəhbərliyinin Azərbaycana qarşı işğalçı

lərində İrəvan xanlığının əhalisinin mütləq əksəriyyəti, daha doğrusu 80 faizi azərbaycanlılar olub. Bu, tarixdir, tarixi həqiqətdir. Bunu bilməyənlər də bilsinlər və ən önəmli Azərbaycan gəncləri bunu bilsinlər. Bilsinlər ki, indiki Ermənistanın böyük hissəsi Azərbaycanın tarixi torpağıdır. Biz bunu heç vaxt unutmur və unutmayacağıq.

Biz uğurla inkişaf edirik. Azərbaycan iqtisadi sahədə də böyük uğurlara imza atıb. Biz bu bayramı gözəl iqtisadi nəticələrlə qarşılayırıq. İki ayda ümumi daxili məhsul 1,3 faiz, qeyri-neft sektorunda isə 2,3 faiz artmışdır. Sənaye istehsalı 1,4 faiz, qeyri-neft sektorunda isə 8,4 faiz artmışdır. Kənd təsərrüfatı

doğru getməyə başlayandan dərhal sonra biz, ilk növbədə, sosial məsələlərin həllinə o maliyyəni ayırıdık. Maaşların, müavinətlərin, pensiyaların artırılmasına bu il büdcədən yüz milyonlarla manat vəsait ayrılır. Bu, bizim niyyətimizi, siyasətimizi göstərir. Onu göstərir ki, bizim əsas vəzifəmiz ondan ibarətdir ki, Azərbaycan vətəndaşları daha yaxşı yaşasınlar, onların rifah halı yaxşılaşsın, Azərbaycanda iqtisadi və sosial islahatlar bir-birini tamamlayaraq ölkəmizin inkişafına xidmət etsin.

Regionlarda böyük abadlıq-quruculuq işləri görülür. Bu il icra edilən Dövlət Investisiya Proqramı imkan verəcək ki, bölgələrdə bir çox məsələlər öz həllini tapsın. Sosial infrastruktur, məktəblər, xəstəxanalar, idman kompleksləri, yollar, digər infrastruktur layihələri. Keçən il 500 kəndin yolu salınmışdır, bu il ən azı 600-dən çox kəndin yolu salınacaqdır. Rayonlarımızın siması gözəlləşir, abadlaşır.

Artıq bu, həqiqətdir, Bakı dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilibdir. Bakıya gələn hər bir qonaq bunu qeyd edir. Bu gün Bakı doğrudan da, gözəlliyi, tarixi, insanların qonaqpərvərliyi baxımından turistlər üçün ən cəlbedici istiqamətlərdən birinə çevrilibdir. Ölkəmizə gələn turistlərin artan sayı bunun gözəl sübutudur. Gələn qonaqların sayı 2016-cı ildə 24 faiz, 2017-ci ildə 20 faiz, bu ilin iki ayında isə 12 faiz artmışdır. Hər bir gələn qonaq, hər bir qərəzsiz gələn qonaq əlbəttə ki, Bakının gözəlliyini etiraf edir, bunu görür, sonra sosial şəbəkələrdə öz çəkdiyi kadrları paylaşır. Bakı bizim qürur mənbəyimizdir, bizim tarixi şəhərimizdir, qədimliyi ilə müasirliyi özündə birləşdirən nadir şəhərlərdən biridir. Bakının inkişafı, gözəlləşdirilməsi, müasir infrastrukturunun yaradılması üçün bundan sonra da əlavə tədbirlər görəcəkdir.

Biz indi qədim Qız qalasının önündə bu bayramı qeyd edirik. Qız qalası Bakının qədim rəmzidir və bizim böyük tarixi abidəmizdir. Ancaq, eyni zamanda, bu gün Bakının müasir rəmzləri də vardır. Onların arasında Heydər Əliyev Mərkəzi dünyanın ən gözəl binalarından biridir və bunu müxtəlif soraqlar, reytinglər təsdiqləyir. Alov Qüllələri həm Bakının rəmzinə - alovu əks etdirir, eyni zamanda, göylərə ucalan binalar Azərbaycanın inkişafını göstərir və Bakıya əlavə gözəllik verir. Vaxtilə 3,5 kilometr olan bizim tarixi bulvarımızın uzunluğu indi 16 kilometrə çatıb və hər yer abadlaşıb, gözəlləşib. Hesab edirəm ki, bu, dünya miqyasında nadir istirahət və gəzinti zonasıdır. Yeni yollar, parklar, xiyabanlar salınır. Bakı bu gün parklar, bağlar şəhəridir.

Bakının ekoloji vəziyyəti yaxşılaşır. Vaxtilə şəhərimizin havasını çirkləndirən Balaxanı zibilxanası tamamilə aradan götürüldü, indi park salınıb. Böyükşor gölü. Onun bir hissəsi, birinci mərhələsi tamamlandı və təmizləndi. Bibiheybət buruqları ekoloji fəlakət mənzərəsi idi. Bu gün orada park, idman şəhərciyi salınıb. Bakının o hissəsi ilə bağlı bizim əlavə planlarımız var. Yeni yollar salınır. Vaxtilə tikilmiş və yarasız vəziyyətə düşmüş binalar sökülür, vətəndaşlara kompensasiya ödənilir və həmin binaların yerində yeni icimai zonalar yaradılır. Yəni, Bakının gələcək inkişafı ilə bağlı bizim böyük planlarımız var. Bakının nəqliyyat problemləri də həll olunur. Bakıda onlarla körpü, yol qovşağı tikilmişdir. Əgər vaxtilə tikilməydi, biz indi taxaddan hərəkət edə bilməzdik. Şəhərimizin gələcək hərtərəfli inkişaf planı da diqqət mərkəzindədir. Şəhərimizin hər bir yerində abadlıq işləri getməlidir və əminəm ki, gedəcəkdir.

Əziz dostlar, bir daha demək istəyirəm ki, biz bu gözəl bayramı gözəl nəticələrlə, yaxşı əhval-ruhiyyə ilə qarşılayırıq. Əminəm ki, 2018-ci il də, ondan sonrakı illər də ölkəmiz üçün uğurlu olacaq. Azərbaycan uğurla inkişaf edəcək, qarşıda duran bütün vəzifələr icra ediləcək və ölkəmiz bundan sonra da bir çox ölkələr üçün nümunə olacaqdır.

Sizi və bütün Azərbaycan xalqını qarşıdan gələn gözəl bayram münasibətilə bir daha təbrik edirəm, bütün Azərbaycan xalqına uğurlar, cəsaətliliyi, əmin-amanlıq və sülh arzulayıram. Sağ olun.

təmin edir. Müzakirə olunan məsələlər siyasi, iqtisadi, mədəni, nəqliyyat və digər sahələri əhatə edir. Bildiyiniz kimi, bizim təşəbbüsümüzle regionda çox böyük nəqliyyat layihələri icra edilir. Şərq-Qərb nəqliyyat marşrutu artıq reallaşmışdır. Keçən il Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun açılmasından sonra artıq bu marşrut fəaliyyətdədir. Yaxın gələcəkdə Ələtdəki Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının tam gücü ilə işləməsi nəticəsində Azərbaycan ərazisindən keçən yüklərin həcmi bir neçə dəfə artacaqdır. Hazırda biz Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin yaradılması ilə məşğuluq. Azərbaycan ərazisində bu marşrutla bağlı bütün işlər görülür. Eyni zamanda, Azərbaycan bu marşrutun tam həyata keçirilməsi üçün əlavə tədbirlər görəcəkdir. Həmçinin bu iki önəmli nəqliyyat dəhlizi yeni təşəbbüslərlə çıxış etmək üçün bizə imkan yaradı və Bakıda dörd ölkənin xarici işlər nazirlərinin görüşündə, eyni zamanda, Cənub-Qərb nəqliyyat marşrutu müzakirə edildi. İlk dəfə olaraq, yenə də bizim təşəbbüsümüzle. Beləliklə, baxmayaraq ki, Azərbaycanın açıq dənizlərə çıxışı yoxdur, biz Avrasiyanın önəmli nəqliyyat mərkəzinə çevriləcəyik və bu istiqamətdə artıq gözəl nəticələr var.

Bir daha demək istəyirəm ki, regional əməkdaşlıq sabitliyi möhkəmləndirir, əməkdaşlığı gücləndirir. Biz bu regionda yaşayırıq, ona görə əlbəttə ki, regional dövlətlərlə bizim uğurlu əməkdaşlığımız davam edəcəkdir.

Biz digər beynəlxalq təşkilatlarla, Avropa İttifaqı ilə fəal əməkdaşlıq aparırıq. Azərbaycan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının fəal üzvüdür. Bu gözəl mənzərə fonunda Ermənistan bütün regional əməkdaşlıq formatlarından tamamilə kənarda qalıbdır. Bu da təbii-dır. Çünki bizim siyasətimiz məhz bundan ibarətdir. Ermənistan bütün məsələlərdən təcrid olunmuş vəziyyətdədir, bir dəne də olsun regional əməkdaşlıq formatında iştirak etmir. Təkcə ona görə yox ki, biz buna imkan vermirik, - halbuki, hesab edirəm, bu, əsas amildir, - eyni zamanda, ona görə ki, Ermənistan nə siyasi, nə iqtisadi, nə nəqliyyat baxımından heç bir maraq doğurmur. Siyasi baxımdan bu ölkə müstəqil deyil, bu, satellit ölkədir.

siyasətinin gələcəyi yoxdur. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü onsuz da bərpa edəcəkdir. Ancaq Ermənistan son illər ərzində bölgədə gedən regional əməkdaşlıq proseslərindən tam təcrid olunmuş vəziyyətdədir. Onlar siyasi səhnədə məğlub olublar, bütün aparıcı beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləyir. BMT, onun Təhlükəsizlik Şurası, ATƏT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa Parlamenti, AŞPA, digər təşkilatlar Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır və Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münasibətinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll olunmasını tələb edən çoxsaylı qərar və qətnamələr qəbul etmişlər. Yəni, bu, Ermənistanın siyasi məğlubiyyətidir. Onlar diplomatik cəhəddə məğlubiyyətə uğrayıblar. Dağlıq Qarabağda keçirilmiş qondarma "referendum" heç bir ölkə tərəfindən tanınmayıb, beynəlxalq təşkilatlar da bunu tanımayıblar. Bu, bir daha təsdiqləyir ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın torpağıdır, Azərbaycanın əzəli torpağıdır və Azərbaycanın ayrılmaz hissəsidir.

Nəqliyyat siyasəti ilə bağlı Ermənistan dalan ölkədir və açıq deməliyik ki, bunu biz etmişik.

İki il bundan əvvəl Ermənistan döyüş meydanında üzləşdiyi məğlubiyyətdən bu günə qədər də özünə gələ bilmir. Bu gün Azərbaycan bayrağı Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının vaxtilə işğal altında olan torpaqlarında dalğalanır. Gün gələcək ki, bizim bayrağımız Şuşada və Xankəndidə dalğalanacaqdır.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münasibəti ancaq və ancaq ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində öz həllini tapa bilər. Bunun başqa yolu yoxdur. Dəfələrlə demişəm, bir daha demək istəyirəm, bunu hamı bilsin ki, Azərbaycan heç vaxt imkan verə bilməz ki, bizim tarixi torpaqlarımızda ikinci erməni dövləti yaradılsın. Dəfələrlə demişəm və bir daha demək istəyirəm ki, bugünkü Ermənistanın ərazisi tarixi Azərbaycan torpaqlarıdır. Bunu təsdiqləyən çoxsaylı kitablar, xəritələr var. O xəritələrdə indiki Ermənistanın ərazisindəki toponimlərin mütləq əksəriyyəti Azərbaycan mənşəlidir. Tarixi kitablarda göstərilir ki, XIX əsrin əvvəl-

məhsullarının istehsalı təxminən 4 faiz, əhalinin gəlirləri isə 10,2 faiz artmışdır. İnflyasiya 4,7 faizdir. Yeni, bizim nəzərdə tutduğumuz vəzifələr icra edilir. İki ayda valyuta ehtiyatlarımız 2,1 milyard dollar artmışdır və hazırda 44 milyard dollara bərabərdir. Bu, böyük rəqəmdir. Biz valyuta ehtiyatlarımızı il ərzində daha da artıracağıq. Manatın məzənnəsi sabitdir. Bütün infrastruktur layihələri uğurla icra edilir. Bir sözlə, son müddət ərzində iqtisadi siyasətlə bağlı aparılan ciddi islahatlar öz gözəl nəticələrini vermişdir. Biz bu islahatları dərinləşdirəcəyik, bundan sonra da aparacağıq və Azərbaycan iqtisadiyyatının dayanıqlılığını bundan sonra da təmin edəcəyik.

Bu rəqəmlər özlüyündə bir göstəricidir və təbii ki, bizim siyasətimizi, aparılan işləri göstərir. Eyni zamanda, Azərbaycan ictimaiyyəti bunu bilir. Bunu bir daha demək istəyirəm ki, beynəlxalq maliyyə qurumları da bizim islahatlarımızı yüksək qiymətləndirirlər. Aparıcı beynəlxalq maliyyə institutları bizim islahatlarımıza yüksək qiymət verirlər. O ki qaldı, dünyanın bir nömrəli iqtisadi forumunun - Davos Forumunun hesablamalarına görə, - bu rəqəmlər dəfələrlə səslənib, bir daha səsləndirmək istəyirəm, - bu gün Azərbaycan dünyanın 35 ən rəqabətqabiliyyətli ölkəsi arasındadır.

Bizim uğurlu iqtisadi islahatlarımız çox ciddi sosial siyasətlə tamamlanır. Həmişə demişik ki, bizim siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır. Köklü iqtisadi islahatlar bəzən sosial sahəyə mənfi təsir göstərir. Ona görə həttə əvvəlki illərdə - bir-iki il bundan əvvəl iqtisadi böhran dövründə bir dəne də olsun sosial proqram ixtisara düşməmişdir, bütün sosial öhdəliklər vaxtında yerinə yetirilmişdir. İmkanlarımız artdıqca biz dərhal sosial məsələlərə daha da böyük diqqət göstərməyə başladık. Daha doğrusu, daha böyük maliyyə vəsaiti ayırmağa başlamışıq. Bu il büdcədən maliyyələşən təşkilatlarda əməkhaqqı 10 faiz artmışdır. Əgər biz dünya xəritəsinə baxsaq, görərik ki, indiki dövrdə nadir ölkələrdə maaşlar artır. Biz imkan daxilində bunu edirik və bundan sonra da edəcəyik. Bir daha demək istəyirəm ki, iqtisadi göstəricilərimiz müsbətə

Tərtərdə hərbi hissələrdə Novruz şənlikləri keçirilib

Novruz bayramı münasibətilə Tərtər Rayon İcra Hakimiyyəti Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğu ilə birgə N sayılı hərbi hissədə bayram tədbiri keçirib. Tədbir iştirakçıları əvvəlcə torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canından keçmiş şəhidlərin ruhunu bir dəqiqəlik sükutla yad edib, sonra əsgər və zabitlərlə birlikdə Azərbaycan Respublikasının himnini oxunub.

Bayram tədbirini giriş sözü ilə açan hərbi hissə komandirinin müavini

Anar Cavadov qonaqları salamlayaraq ölkəmizdə orduya böyük diqqət və qayğının göstərildiyini, əsgərlərimizin işğal altında olan torpaqları azad etməyə hər zaman hazır olduqlarını bildirib. Sonra sözü Azərbaycan Respublikası Hərbi Prokurorluğunun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər Üzrə İstintaq İdarəsinin Kriminalistika şöbəsinin rəisi Nihad Şixəliyevə verib. N.Şixəliyev hərbiçilərə respublika hərbi prokuroru Xanlar Vəliyevin təbrikini çatdırıb. Sonra hərbi hissə komandiri polkovnik leytenant Teymur Məmmədov, ehtiyatda olan mayor Pənah Məmmədov, Əsgər anası Arzu Məmmədova çıxış edərək əsgər və zabitləri Novruz bayramı münasibəti ilə təbrik etdilər, öz ürk sözlərini bildirdilər.

Tədbirdə çıxış edən Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov xalqımızın əziz bayramı olan Novruz münasibətilə hərbiçiləri təbrik edib, Tezliklə Novruz tonqallarının işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda qalanmasını diləyib. Bildirib ki, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə günbəgün güclənən Azərbaycan Ordusu Vətənimizin keşiyində ayıq-sayıq dayanaraq öz müqəddəs missiyasını uğurla yerinə yetirir. Bu baxımdan düşmənlə təmas xəttində hərbi xidmət keçmək daha məsuliyyətli və şərəflidir. Dövlətimiz ağır təbii şəraitdə gecə-gündüz torpaqlarımızın keşiyində dayanan əsgər və zabitlərimizə həmişə diqqət göstərir, onların xidmət şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması üçün ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Ölkəmizdə ordunun arxasında xalq, xalqın arxasında isə ordu dayanır. Bu birlik nəticəsində qəhrəman tərtərlilər düşməne bir qarış da torpaq verməyiblər. Tədbirin sonunda Respublika Hərbi Prokurorluğu və Tərtər Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən xidmətdə fərqlənən əsgər və zabitlərə qiymətli hədiyyələr və bayram sovqatı verildi. Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov tərəfindən icra hakimiyyətinin sifarişi ilə çap olunmuş "Qəhrəman Tərtərin müdafiəsində" kitabı hərbi prokurorluğun nümayəndəsinə təqdim olundu. Tədbirdə Novruz tonqalı alovlandırıldı, kəndirbazlar əsgərlər qarşısında maraqlı nömrələrlə, rayon mədəniyyət mərkəzinin özfealiyyət kollektivi isə konsert proqramı ilə çıxış etdilər.

Samuxda "Sənin səsin-sənin gələcəyin" mövzusunda gənclərlə görüş keçirilib

Samux rayon Gənclər və İdman İdarəsinin təşkilatçılığı ilə rayon mərkəzindən 70 km məsafədə yerləşən ucqar zona olan Eldar zonasında (Burunqovaq, Poylu, Salahlı, Kəsəmə, Qarabağlılar kəndlərində) "Sənin səsin-sənin gələcəyin!" mövzusunda gənclərlə görüş keçirilib. Tədbir ilk növbədə "Azərbaycan gəncliyi 2017-2021-ci illərdə" Dövlət Proqramının 5.7.3 yarımbəndinin (gənclər arasında seçki prosesinin və seçkilərdə iştirakın təbliği, ilk dəfə səs verən gənc seçicilər arasında maarifləndirmə işinin təşkili) icrasının təmin edilməsi, qarşıdan gələn seçkilərdə rayon gənclərinin fəallığının artırılması, seçkilər zamanı səsvermə hüququndan ilk dəfə istifadə edən gənclərin maarifləndirilməsi və seçkilərdə iştirakının təmin olunması məqsədi daşıyıb. Tədbirdə kənd ağsaqqalları, icra nümayəndələri 22 nəfəri ilk dəfə səs verən gənclər ümumilikdə 34 nəfər iştirakçı var idi. Tədbiri giriş sözü ilə açan Samux rayon Gənclər və İdman İdarəsinin rəisi Rəşad Qarayev qarşıdan gələn seçki haqqında ətraflı məlumat verərək bildirmişdir ki, seçki hər bir ölkənin ictimai-siyasi həyatında mühüm yer tutur. Seçkilər günü 18 yaşı tamam olan və ya yaşı 18-dən çox olan bütün Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının seçmək hüququ vardır. 18 yaşına çatmış və fəaliyyət qabiliyyəti olan vətəndaşların hamısı seçki hüququna malikdirlər. Tədbirdə 102 sayılı Samux-Şəmkir Dairə Seçki Komissiyasının üzvü Gəray Bayramov seçki günü səsvermə proseduru və qaydaları haqqında ilk seçicilərə ətraflı məlumat verilmişdir. Samux Rayon İcra Hakimiyyəti Aparatının aparıcı-məsləhətçisi Novruz Kazımov və aparıcısı Samir Aslanov ölkəmizdə gənclərin inkişafı istiqamətində görülən işlər, Samux rayonunun inkişafı ilə bağlı gələcək planlar, ictimai-siyasi həyatın vacib hissəsi kimi seçkilərin əhəmiyyətindən söhbət açmışdır. Kəsəmə kənd məktəb direktoru Tahir Bağirov bu zonada görülən və görülməsi nəzərdə tutulmuş dövlət proqramının icrasına görə rayon icra başçısına, zonanın gənclərinə və idmanına göstərdiyi diqqət qayğıya görə isə Samux rayon Gənclər və İdman İdarəsinə təşəkkür etdi.

Seçkinin vacib məsələ olduğunu bir daha vurğulayan məruzəçilər aprelin 11-də keçiriləcək prezident seçkilərində bütün gəncləri fəallıq nümayiş etdirməyə çağırıblar.

DAŞKƏSƏN RAYON İCRA HAKİMİYYƏTİNİN BAŞÇISI ƏHƏD ABİYEV RAYONUN QUŞÇU KƏNDİNDƏ SAKİNLƏRİN NÖVBƏTİ SƏYYAR QƏBULUNU KEÇİRMİŞDİR

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Abiyevin müntəzəm olaraq yerlərdə əhali ilə səyyar qəbul və görüşlər keçirməsi rayonun inkişafına, mövcud problemlərin vaxtında aşkarlayıb operativ surətdə həll edilməsinə öz müsbət təsirini göstərir, sakinlərin böyük razılığına səbəb olur.

Belə görüşlərdən biri də martın 14-də rayonun Quşçu kəndində keçirilib. Görüşdə Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Abiyev, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının, səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, digər xidmət təşkilatlarının rəhbərləri və kənd sakinləri iştirak ediblər.

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Abiyev çıxışında Quşçu kənd sakinləri ilə dəfələrlə görüş-düyünü və həmin görüşlərdə qaldırılan məsələlərin həlli istiqamətində mühüm işlərin görüldüyünü bildirmişdir. Qeyd etmişdir ki, ötən dövrlərdə kənddə tam müasir tələblərə cavab verən yeni məktəb binası tikilmiş, uşaq bağçası əsaslı təmir edilmiş, abadlıq işləri aparılmış, əhalinin içməli su və elektrik enerjisi ilə fasiləsiz təmin olunması sahəsində mövcud olan problemlər aradan qaldırılmışdır.

Əhəd Abiyev çıxışında xüsusilə vurğulamışdır ki, möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev 2018-ci ildə Azərbaycanda qazlaşdırılacaq yaşayış məntəqələrinin siyahısını təsdiq edib. Həmin siyahıda Daşkəsən rayonu üzrə 2 yaşayış məntəqəsinin, o cümlədən 2 mindən çox əhalinin yaşadığı Quşçu kəndinin də qazlaşdırılması nəzərdə tutulub. Kənd

olan nasaz elektrik dayaqlarının dəyişdirilməsi, kəndarası yolların təmiri, yaxınlarının müalicəsiyə kömək edilməsi, işlə təmin olunma və digər məsələlər ilə bağlı olub.

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Abiyev qaldırılan məsələlərin icrası ilə əlaqədar aidiyyəti idarə, müəssisə və təşkilatların rəhbərlərinə öz müvafiq tapşırıqlarını

sakinləri ölkə Rəhbərinin bu qayğısını böyük sevinclə qarşılayıblar.

Görüş zamanı kənd sakinlərinin müxtəlif məsələlər barədə müraciətləri qeydə alınıb.

Müraciətlər kənd ərazisində

verib.

Görüşdə çıxış edən kənd sakinləri onlara göstərilən diqqət və qayğıyı yüksək qiymətləndirərək möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevə minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

Novruz bayramı laçınlılar tərəfindən yüksək əhval-ruhiyyə ilə qeyd edilmişdir

Laçınlı məcburi köçkünlərin sıx məskunlaşdıqları Ağcabədi rayonu Taxtakörpü qəsəbəsində Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə Novruz şənliyi keçirilmişdir.

Tədbirdən əvvəl Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərli qəsəbə ərazisində Novruz tonqalının yandırılacağı əraziyə gəlmiş, cəngi sədalari altında Dəqə Qorqudun təqdim

Nəzərli bahar bayramı münasibətilə rayon sakinlərini təbrik edərək, Novruz bayramının qədim tarixindən, xalqımızın əsrlər boyu bu tarixi bayramı qoruyub yaşatmasından, hətta Azərbaycanın Sovet hakimiyyətinin əsarəti altında olduğu dövrdə belə bu bayramın qeyd olunmasına qoyulan qadağalara baxmayaraq, xalqımızın bu el şənliyini daima qeyd etməsindən

inə geniş şərait yaradıldığını bildirmişdir. Eyni zamanda rayon rəsmisi çıxışında Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycan Mədəniyyət Fondunun Prezidenti, YUNESKO və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın milli-mənəvi dəyərlərimizin inkişafında göstərdiyi misilsiz xidmətlərindən danışıbmışdır.

Rayon rəhbəri çıxışında ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında tezliklə tarixi torpaqlarımızın yağlı düşməni tapdağından azad ediləcəyinə, bütün məcburi köçkünlər kimi laçınlıların da ata-baba yurdlarına qayıdacaqlarına, Novruz tonqallarının Laçında, Şuşada, Kəlbəcərdə və digər işğaldan azad ediləcək torpaqlarımızda yandırılacağına qəti əminliyini bildirmişdir.

Tədbirdə iştirak edən rayonun Milli Məclisdəki Deputatı Mahir Abbaszadə çıxış edərək, bütün tədbir iştirakçılarına, onların şəxsində bütün rayon sakinlərini Novruz bayramı münasibəti ilə təbrik edərək, rayon ictimaiyyəti ilə birlikdə olmağından məmnunluq duyduğunu bildirmişdir.

Sonra tədbir mədəniyyət və incəsənət nümayəndələrinin iştirakı ilə geniş bayram konserti ilə davam etdirilmiş, kosa və keçəlin tədbir iştirakçıları ilə şən viktorinaları təşkil olunmuşdur.

Tədbirdə səsləndirilən rəngarəng musiqi nömrələri rayon sakinlərində yüksək bayram əhval ruhiyyəsi yaratmışdır.

etdiyi yanar məşəllə bayram tonqalını yandırmışdır.

Laçın rayon Mədəniyyət Mərkəzində keçirilən bayram şənliyində sərgi təşkil edilmiş, sərgidə xalqımızın qədim adət-ənənələri ilə bağlı milli kulinariyaya məxsus şirniyyat boxçaları, həmçinin Novruz bayramının simvollarından olan səmənilər, Rayon Tarix-Diyarşünaslıq muzeyinin eksponatlarından - nehrə, cəhrə, daraq, səhəng, kuzə, xalça, kilim və sair kimi əşyalar yer almışdır.

Təntənəli bayram şənliyində iştirak edən Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil

söhbət açmışdır. Rayon rəhbəri xüsusilə bildirmişdir ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin istər Sovet dövründə, istərsə də müstəqillik illərində ölkəmizə rəhbərlik etdiyi zaman milli mənəvi dəyərlərimizin inkişafına yüksək diqqət və qayğı ilə yanaşmış, adət-ənənələrimizin yaşadılması istiqamətində əməli tədbirlər görülmüşdür. Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı çıxışında xalqımızın milli adət-ənənələrinə möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tərəfindən də yüksək diqqət və həssaslıqla yanaşıldığını, bu bayramın dövlət səviyyəsində keçirilməs-

Əvvəli ötən sayımızda**LALAYEVİN BAKI ŞƏHƏRİNDƏ
TÖRƏTDİYİ ƏHVALAT**

Bakı şəhərində erməni milliyətinə mənsub olan Lalayev soyadlı bir nəfər vardı, karxana sahibi idi. Bu erməni vətəninin çoxluğundan özünü hədsiz dərəcədə qudurğan aparırdı. Belə ki, ermənilərin məclisində və ya yığıncaqlarında müsəlman tayfasının adı çəkiləndə o, ermənilərə müraciətlə deyirdi ki, «sizə ar olsun, müsəlmanın adı gələndə titrəyirsiniz, müsəlmanlar kimdir ki, onlardan belə qorxursunuz?»

Mən müsəlmanları bir milçək və qarışqa hesab edirəm. Onlar od olsalar da özlərini yandıra bilməzlər».

Sabunçulu Ağa Rəzi öldürüldükdən sonra Bakıda baş verən iğtişas zamanı hər tərəfi tufəng və tapança gurultusu və müsəlman igidlərinin nəəsi və «ya Əli» sədası bürüyərkən həmin Lalayev qabaqcadan evində topladığı döyüş silahlarını işə saldı. Onun yaratmış olduğu 20-30 nəfərdən ibarət erməni quldur dəstəsini silahlandıraraq müsəlmanları qırmaq üçün onlara tərəf yönəltdi. Lalayevin əmri ilə evinin ətrafında olan bütün qapı-dar-

bir-bir qətlə yetirdi və evdə gizlənənləri də çıxarıb, cəzalarına çatdırdılar. Bundan sonra Ağakərim bir neçə nəfərlə Lalayevin otağına daxil oldu. Ağakərim irəli gəlib dedi:

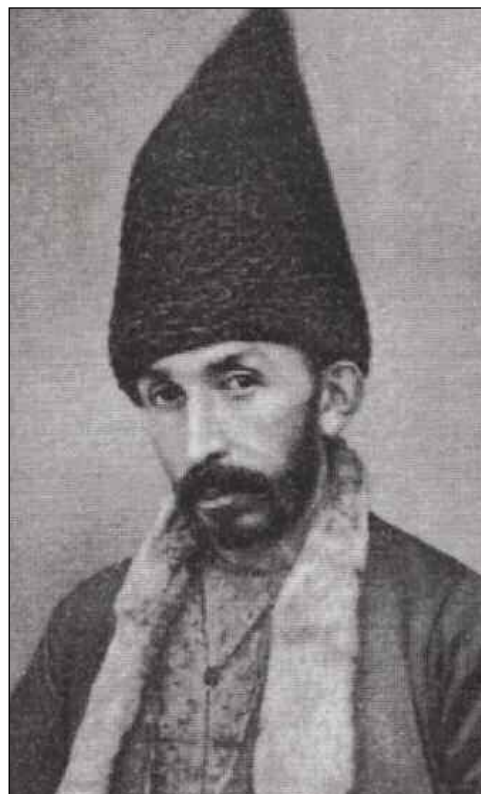
— Allah saxlasın, keyfin neçədir? O müsəlmanları ki, sən milçək və qarışqa hesab edirdin, indi onların hər biri şir-nərə dönüb qulluğuna gəliblər.

Lalayev söyüd ağacının yarpağı kimi tir-tir titrəyərək dedi:

— Qələt eləmişəm, mənə bağışlayın. Bu gün bəxşiş günüdür, öz zəhmətinizin əvəzində nə qədər pul lazımdır, götürün. Sandıqda kupon kağızları var. Götürün, aparın, xəzinə və bankdan pul alın. Uşaqların arasında bölün.

Ağakərim dedi ki, biz buraya puldan ötrü gəlməmişik. Bu millət davasıdır. Milləti müdafiə etməkdən ötrü biz can qoymuşuq və bu məqsədlə də buraya gəlmişik. Millət yolunda biz pula satılanlardan deyilik.

Bu vaxt Lalayevin övrəti gəlib özünü ərinin üstünə saldı və ağlaya-ağlaya Ağakərimə minnət elədi ki, siz gəlin bunu öldürməyin. Sizə nə qədər pul lazımdır, durum getirim. Ağakərim övrətə dedi ki,

Mir Möhsün Nəvvab

ilə gedərkən bir neçə nəfər erməni faytonun üzərinə hücum keçərək bomba atıb partlatmışlar. Bombalar faytonun yanında yerə dəyib partlayaraq faytonu darmadağın etmişdir. Partlayışdan ağır yaralar alan qubernator və atlar ordaca ölmüşdür.

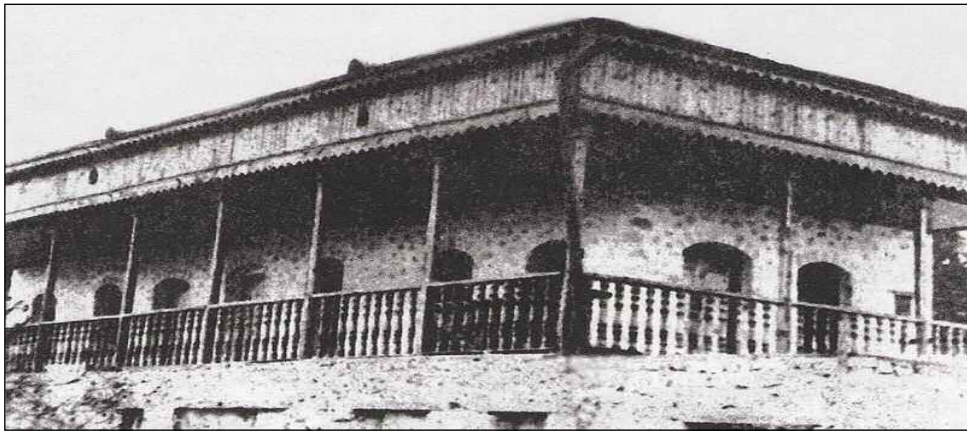
Quldur ermənilərin biri tutulmuş, digərləri isə qaçıb gizlənmişlər. Sonra aparılan axtarış nəticəsində bu cinayətdə iştirak edən daha dörd erməni həbsə alınmışdır.

Deyilənə görə, həmin beş nəfər cani erməni dar ağacından asılaraq cəzalarına çatmışlar. Bu əhvalatdan sonra bir müddət sakitlik oldu. Lakin ayrı-ayrı erməni fitnəkarları öz fitnə-fəsadından əl çəkməyərək, gizli əllərinə düşən müsəlmanları öldürürdülər. Bu növ ədavətlər və xəyanətlər ara-sıra hər iki tərəfdən baş verirdi.

**1905-ci ildə İrəvan şəhərində
baş verən erməni-müsəlman
əhvalatı**

Hansı vilayətdə ki, İrəvan ermənilərindən bir neçə nəfər tapılırdı, mütləq orda bir iğtişas baş verirdi. Bu İrəvan erməniləri çox xudpəsənd, kinli və

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

vazalar bağlandıqdan sonra həmin quldur dəstəsinin üzvləri evin pəncərə, qapı və bacaları arxasında mövqe tutaraq, küçədən gəlib-keçən müsəlmanları atəşə tutdular. Bunun nəticəsində gəliş-gediş dayandı. Həmin gün bizim qarabağlı Tağı bəy Şirin bəy oğlunu qardaşı uşaqları evlərinə qonaq çağırıbmışdılar. Tağı bəy Şirin bəy oğlu faytonla həmin küçədən keçərkən Lalayevin evindən həmin quldurlar tərəfindən atəşə tutularaq öldürülmüş, faytonçu isə bir neçə yerindən ağır yaralanmışdı. Bu vaxt Bakı əhalisi arasında böyük şöhrət tapmış Ağakərim adlı bir nəfər mərd və igid oğlan öz silahlı dəstəsi ilə Bakının küçələrində cövlan edərək azərbaycanlıların həyatına qəsd edən erməni quldurlarını cəhənnəmə vasil edirdi. Nəhayət, onlar gəlib Lalayevin evi yerləşən küçəyə çatdılar. Ağakərim öz dəstəsini iki yerə bölüb birinə divarlar arxasından Lalayevin evini gülləyə tutmasını əmr edir, digər hissəsinə isə külüng-balta və lomla evin darvazasını açmaq əmrini verdi. Üçüncü dəstə güllə yağışının altında divarların dibi ilə Lalayevin evinin darvazasına yaxınlaşıb, lom və külünglə darvazanı dağıtmağa başladılar. Onlar əllərindəki alətlərlə darvazanı parça-parça edib yerə saldılar. Ağakərim və onun dəstəsi qəzəblənmiş aslan kimi «ya Əli!» sədası altında hücum çəkib içəri doldular. Camaat tufənglərin gurultusundan və igidlərin nərəsindən dəhşətə gəldi. Lalayevin evində olan quldurlar karıxıbmış mat qaldılar. Onlar tufənglərini atıb qaçmaq istəyərkən Ağakərimin dəstəsi onları

bizə pul lazım deyil. Sənin bu kişin gerek öldürülə. Sənin kişin çox qürrələni erməni məclislərində deyirmiş ki, müsəlmanlar mənim yanımda bir milçəkdir. Yarım milyon pul qoyub, onların hamısını məhv edərdim.

ƏLAVƏ: Belə deyirlər ki, bu halətdə Lalayev Hacı Zeynalabdin Tağıyevin yanına bir adam göndərüb, özünün xilas edilməsini xahiş eləyir. Hacı buyurur ki, bu, mənə dəxli olmayan işdir. Baş verən hadisə isə millət məsələsidir, mən nə deyə bilərəm? Xülasə, Ağakərim nə qədər çalışdı ki, övrət Lalayevdən aralansın, mümkün olmadı. Qəflətən camaatın içərisindən naməlum bir şəxs övrəti güllə

ilə vurub öldürdü. Ağakərim onu məzəmmət etdi. Sonra isə Lalayevə bir neçə güllə vurub öldürdü.

Lalayev qətlə yetirildikdən sonra hamı evdən bayıra çıxdı. Evin hər yanından üstünə neft çiləyib, od vurdular. Ev böyük partlayışlarla yanmağa başladı. Bu da onu göstərdi ki, Lalayevin evinin zirzəmiləri yeşik-yeşik hərbi sursat və partlayıcı maddələrlə dolu imiş.

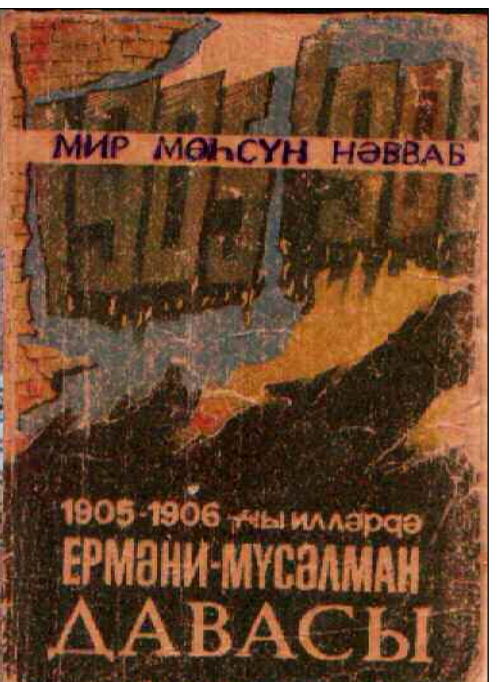
Evdən qalxan gurultunun və partlayışın səsinə yaxında olan adamlar qulaqlarını tutaraq hərə bir tərəfə qaçırdı. Ev sursatlarla birlikdə yanıb külə döndü. Deyilənə görə, bir ay sərasər evdən tüstü kəsilmədi.

Belə deyirlər ki, Lalayevin xoşsifət gözəl bir qızı varmış. Həmin qıza heç kəs toxunmayıb, mehrəbanlıq göstərüb və gətirib Hacı Zeynalabdinin qızlar məktəbində yaxşı əmin adamlara tapşırıblar.

ƏLAVƏ: Bakıda qırğın daha da şiddətlənərkən erməni tayfasından silahlı bir dəstə şəhərin küçələrində dolaşaraq hantalları və əlsiz-ayaqsız qocaları tutub öldürürdü. Həmin vaxt Bakının din xadimlərindən birisi öz qonşularında olan övrət və uşaqları, eləcə də qocaları öz evinə cəm edib, darvazanı bağlamışdı. Bundan xəbər tutan erməni dəstəsi mollaının evinin yanına çatarkən belə qərara gəldilər ki, Lalayevin əvəzini çıxmaq üçün bu mollaının evindəki övrət və uşaqları öldürüb, evinə od vurub yandırsınlar. Bu əzm ilə evin darvazasını sındırıb içəri girmək istəyərkən, o biri tərəfdən ləzgi tayfasından bir dəstə onların üstünə gəldi. Onlar erməniləri öldürüb, mollaının evində olan övrət-uşaqları erməni şərindən xilas etdilər. Ondən sonra ləzgilər xəncərlərini erməni qanından pak edib üz tutdular göy səmtinə və ərz elədilər ki, «Ya Məhəmməd, atamız-anamız sənə fəda olsun, sənin dininin düşmənlərini məhv edib, cəhənnəmə vasil etdik. Bizdən razı oldunmu?» Xülasə, həmin müdafiə günündə ləzgi tayfasının Bakı müsəlmanlarına köməyi çox oldu. Həmin gün onlardan beş nəfər şəhid oldu.

**ERMƏNİLƏRİN BAKI
QUBERNATORUNU ÖLDÜRMƏSİ**

Bakıda baş verən bu qırğından bir az sonra şəhər qubernatoru faytonda küçə

cinayətkardılar.

İrəvan şəhərinin müsəlmanlar yaşayan 80 evdən ibarət məhəlləsinin ermənilərlə iğtişası baş verib. Bu iğtişanın başlanmasına səbəb olan ermənilər həmin məhəllədə müsəlmanların imarətlərini gülləbaran etməyə başladılar. Ermənilərə nisbətən müsəlmanların bu məhəllədə az olmasına baxmayaraq, ermənilərə qarşı müqavimətdə mətanətlə dayandılar və onlara böyük zərbələr endirdilər. İki tərəfdən üç gecə-gündüz davam edən güllə yağışının altında qırx nəfər erməni, iki nəfər isə müsəlmanlardan öldürüldü. Üç gündən sonra güllələri tükəndiyinə görə gecə vaxtı müsəlmanlar həmin məhəllədən qaçmalı oldular.

Əhvalatdan xəbərdar olan ermənilər müsəlmanların evlərinə doluşub, onların mal-dövlətini qarət etməyə başladılar. Fursət tapıb qaça bilməyən beş nəfər övrət və üç nəfər uşaq bir evin küncünə qısılaraq qorxudan titrəyib-titrəyib ağlayırdılar. Əllərinə düşən kitablara və «Qurani-Kərim»ə od vurub yandırdılar. Ermənilərin qoca qadın və kişilərə, eləcə də uşaqlara etdikləri zülmü qələmə almaq çox çətindir.

Ardı var

Səhifəni hazırladı: Tahir Süleyman

HƏLƏPÇƏ FACİƏSİ HƏÇ ZAMAN UNUDULMAYACAQ

Tahir Süleyman Hələpçə şəhidlərini ziyarəti zamanı

İRAQ KÜRDÜSTANINDA KÜTLƏVİ QƏTL

İyirmi səkkiz il öncə, faşist Səddam tərəfindən Hələbçə qəsəbəsinə atılan kimyəvi bombalar nəticəsində 5000 insan öldü, 7000 insan isə müxtəlif dərəcəli sağalmaz yara aldılar.

Hələ İran- İraq müharibəsi zamanı irqçi Baas partiyasının rəhbəri, İraq prezidenti, diktator Səddam Hüseyin I Dünya müharibəsindən sonra BMT-nin qadağan etdiyi "Sənf", "Tabun", "Sımr"-adlı kimyəvi qırğın silahlarından istifadə etmişdir. Qadağalara baxmayaraq o, 1984-cü ildən, İraq Kürdüstanının müxtəlif şəhər və qəsəbələrini bombalayan zaman həmin bombalardan istifadə etmişdir.

1988 -ci ilin martın 16-da xalqın Novruz bayramına hazırladığı bir zamanda, gözlərini qan tutmuş faşist Səddam, Kürdüstanın Hələbçə, Hurmal, Dauçayla, İnar, Sirva və Şexuasan yaşayış məntəqələrinə kütləvi qırğın bombaları atdırmışdır.

Təkcə 70 000 dinc əhalisi olan Hələbçə şəhərinə atılan kütləvi qırğın bombaları zamanı 5000 insan ölmüş, 7000 insan isə müxtəlif dərəcəli yanıq yaraları almışdır ki, onların müalicəsi yoxdur. Nəticədə minlərlə uşaq, qadın-qoca cəsədləri ilə ölü bir qəsəbəni andıran Kürdüstanın Hələbçə şəhəri II Dünya müharibəsindən bu yana ən dəhşətli vəhşiliyə bir səhnə olmuşdur. Vaxtı ilə dünya ictimaiyyəti faşist Səddama qarşı tədbir görsəydi, çox güman ki, nə Hələbçə qətləyimi, nə də sonrakı müharibələr baş verməzdi.

Gec də olsa bu gün ABŞ-ın prezidenti və dünya ictimaiyyəti qatil Səddam Hüseyinə qarşı qəti qərara gələrək qaniçənin rejimini dəyişdilər. Faşisti, özü hazırladığı və on minlərlə günahsız insanları asdığı dar ağacından asdılar. Əgər sistem dəyişilməsəydi çox güman ki, ölkəsinin vətəndaşlarına qarşı kütləvi qırğın silahı işlədən vəhşi, yəqin ki, bundan qat-qat güclü kütləvi qırğın silahları qonşu dövlətlərə qarşı da istifadə edə bilərdi, belə zalımların qarşısı dünya ictimaiyyəti tərəfindən vaxtında alınmalıdır!

Sonda mübariz qəhrəman kürd xalqı, İraq parlamentinə Hələpçə qətləyimini soy qırım kimi qəbul etdirdi.

Bu bayram günlərində dünyanın bir sıra demokratik ölkələri, Hələpçə qətləyimini anır və Suriya kimi Novruz bayramını qana boyayan ölkələri isə lənətləyirlər.

HELEPÇE TU CAR JI BÎR NAÇE

Sala 1988-ê 16-17-ê adarê, dema ku gul û sosin hawildor xwaşbûn dikirin û bihar bi lez berbi Newrozê va diçû, dîrok carek din vegerîya ser bextreşîya kurd. Pelên darê hêşîn di nav xwînêda "xemiland", xwîn barîya bi ser jîyana kurdîyetê va. Belê, ev ne yekem car bu ku gelê kurd, ketibû binê gullebaran û tîr barana dujmin, zar û zêç, pîr û çîwan, jin û mêr, bi kurtî hemu heyber û jîniyên xwezaya bajêrê Helepçê li ber çavê dost û neyar, di naverojek sayî û aramda, di bin bombeyên kîmyayî yên Seddamê rûqirêjde, kûtayî bi jîyana xwe dida. Esmanê hêşîn, ji firîna firokan toz û dûmanek sor direşand, jehrê bi ser rûyên mirovên bê gune û bê suçva, wekî tavîyên baranê dibarîya û gelên meye bê kes yek bi yek li Helebçê bi ser axa sarva, diwergerîya û axrîn nefesa xwe dida... Xopan bû, tofan bu herder, xwîn wekî lehîya avê di nezaranda diçûn xwar.

Kurdistan tu carî li bin darê zulmê star nekirîye. Gellek caran li hinberê zordariyê gelê kurd bi mîrxasî rawestîyaye û ber xwe daye. Lê dujmin firsend û mecal nedaye ta ku pirsîyara kurdî di zirûfên aşîyane de bête safî kirin. Dewletên dagirker mixrîkên nav beyna xwe da, carcaran dev avitine hev, şer û qirên kirine, lê ev şer û qelasîya wan her li ser axa derbas bûye. Ji wî alîva kurd hatine kuştin û welatê wan pêpez buye, ji wî alîvajî dîsa her kurd telef bûne. Li dawîyê di şerên navbera du desthelatdarên dagirker da ha kurda xisarê fîtine. Kî ji wana di şerda tîk çû bê dîsan, di palêk de, di babeta kurdîyetê da serkevî hatîye hesavkirin. Di şerê Îran û Îraqêda jî, kîjan tîk çûbe bila here kurd bi xwe divî şerîda herçend bêalî jî bin dîsa xisar kirine û welatên wan ketîye ber bombebaran dujminan.

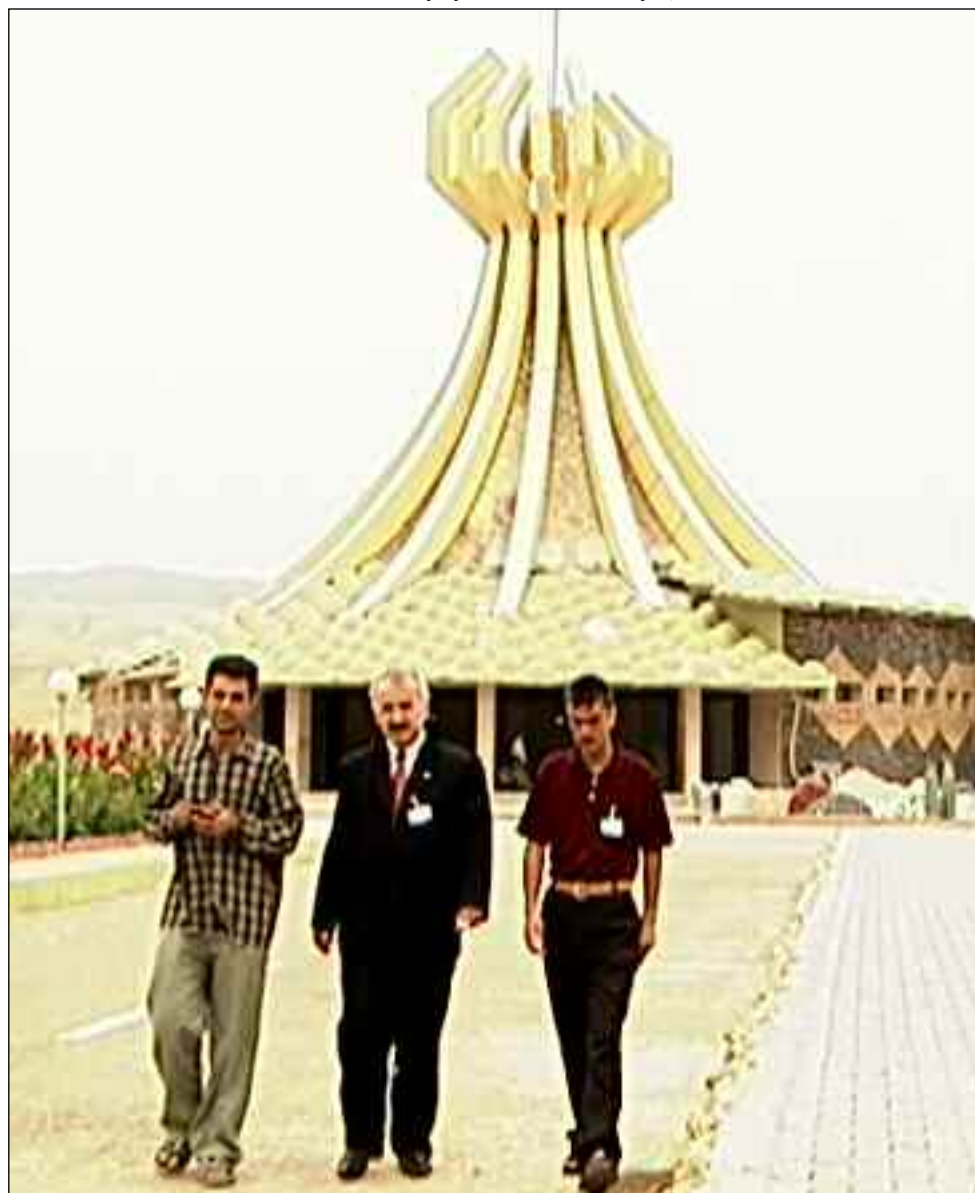
Ev cara yekemîn nebu, ku Seddamê hov êrişa hewayî bi ser gelê kurdîya dianî. Ev kîna û rik û xezeba rêjîma nijatperesta Îraq, ji mîjve tê berî çend sala wan dîsa bomba napalm avitibu Kurdistana Başûr û dîsan bi hezaran kurd bibûne penaber û ji bona sitarekî bi ser av û şetan va ketibû. Kurd ji bona starê wê demê xwe avitibûn tor û bextên Îranîyan. Her çend bizaniya ku Îran jî ne doste, lê çawa bikirana mefer tunebû ji bo starê cîyê herî nêzîk Îran û Kurdistana Îranê bu. Kurdistana Îranê wê demê di bin banduriya rêjîma Îranêda maye. Bi hezaran mirov hatibu kuştin, nêzîkî 3000-r malbat tîk çûbû, mal û xanî û debar hemî ji ber bombebaranê wêran bibu, gelo gunê kurda çî bû? Kurda xwe li dijî êrişa diparast û ne dixwastin ku şer welatê wan xopan bike.

Di sala 1988-a Seddam li ser yek

êrişî 75-c navçeyên Kurdistanê kir. Ev êriş bi balafir û frokê hate kirin, bar û avêjen wan jî jehrîya kîmyayê bu. Bingehê pêşmergek navçê Zaxo LEQ -a 1-ê, bi erdêra bû yek. Kurdan nekarin xwe li himberî çekên kîmyayî

rêjîma nijatperest şer tikiirin.

Kurdên Helepçê wî alî, wî alî, bi perîşanî û bê kesîyêda revîn xwe spartine Turkîyê û Îranê. Sere ewil Turkîyê sînore xwe girt lê paşê dît ku badihewaye, kurd kurda li devra

Tahir Silêman zîyareta Helepçêda

ragîrîn. Wê roja reş, nêzîkî 10 000-r kurd hatine qelandin û kuştin, wekî 20 000-an jî birîndar bun û ewên din jî ku jimara wan digihîşte bi sed hezaran, li çar alî bela bun hewariya xwe ji hemu cîhanêra beyan kirin.

Ew weşeta nedîtî, diya wê çendî-çend sal wê bîra meve, û wê bê neletkirin. Ev qetlîyamek, mrovkujîyek gelek mezin bu. Lê bê dengî her tim û hertim beşê kurdaye kesî guh neda dengê nalîna zarokên kurd. Seddamê faşîste xwîn xwar dixwast ku gelên kurd ceza bike. Bi rastî jî ev ceza gellek giranbu. Wî dixast ku li ser axa kurdan navçeyêke vala û taybetî pêk bîne. Çekdarên kurd serê ewil vî navçeyê bombebaran kirî bernedan û bi qederê karîna xwe li ber xwe dan. Lê, ji heft beş artêşên Îraq sê beşên wî di vî opêrasyonêda beşdar bibun û ev hêz jî qabil nebu ku bi hêsanî tîkhere û bişkê. Cehşên hindur jî li pişt artêşên xwînêrê li dijî gellên xwe şer tikiirin. Pêşmerge ji aliyekva jin û zarokên kurd ji ber vî wehşetê direvandin, ji aliyek dinva jî, bi çekên destane li himberê debabe û frokeyên

nahêle, sînore vekir û ji sed hezaran jortir kurdên Îraqê hatine Turkîyê. Birçîtî, neçarî, bêdermanî û tezîtiyan wan bi çî wekî mirovan jî rêjîma Turkîyê ru neda wan. Her wek ku dîlên şer bûn bi grew hatibûn girtin. Li Mêrdîn, Diyarbekir û Mûşê bineçiyên sitarê nîşan da û çend kon û hinek xwarin û wexarin da wan, tu heqek penaberî li kurdanra nas nekir. Kurdên hatî di kanpên xweda her wek hêşîr û dîla di nav neçarîyêda xwe ji bombên kîmyayê parastin. Lê bextreşîya kurda li vir jî domand. Lewra gelek car hêzên ewlekarîya Turkîyê jehrî û dermanê mirinê avitine nav xwarin û vexwarina kurdên penaber û her weha serok û pêşmergek hatî bi dizî û xef-xef dane rêjîma zordesta Îraqê. Mixabin, ev hemû hovîti û qirkirin bin çavê cîhanê didomîya û kesek pêşî li vî rewşa xerav û ne mrovî nedigirt. Denk jî bîr û raya cîhanê û bi taybetî ji hêzên pêşverû û demokratên Turkîyê jî dernediket.

Kesî li halê kurda nedipirsîya

Bi rastî jî, buyera Helepçê qezîyake gelekî mezine. Careke din hate dîtin ku, kurd divê, dost û dijminên xwe baş ji hev cuda bikin. Di hemû perçeyên Kurdistanêda li ku derê dibe bila bibe, dema ku leyzek li ser çarenusiya kurd bê leyistîn, rêxistin û sazumanên kurdewarî hev her tim baş agadar bikin û ji hev bi xeber bin, piştovanî û pişt kirîya hev bikin.

Vaye çendin care ku dijmin bi ser kurdada agir dibarîne, sedem ku nikarîne li cîhanê dengê xwe bilind bikin, kesek xwe negîhandîye hewara kurdan. Gelek car dujmin kurda bi xwe berdaye hev û ew xwe daye alîkî temaşa şerê brakujîa kurda kirîye. Hêzên welatparêzên kurd jî bi dijmin xapîyane dest avitine pêşîra hevdu û li dawîyêda doza Kurdistanê hêz û bê deng maye. Gelek kurdên xwain û xwe-froş jî mafên kurdîyetê firotine dijmin û bi rûreşî li gel dujmin cî girtine.

Di hemû beşên Kurdistanê de, dema pîrsa kurdî hatibe holê, hemî rexên dijmin bi hevra yek dengî kirine û li dawîyê xwaşbinyek mirovatî ji, Kurdan re nasnekirine. Her wuha dewletên dijî maf u azadiya kurdan, her daîm, di nav xwe da gelek peyman û destbirakiya dizî û eşkere danîne. Wekî tê zanin di dîroka kurdan de gelek caran çar dewletên dagirker alîkarîya hev kirine û her tim hevkar bûne. Dema ku tevgera kurdî li beşekî Kurdistanê pêşve çuye, nêzîkî li edlahî û azadiyê kirîye: pêra û xof ketîye dilê wan zordarên beşên din. Ewana xwastine ku kurd her tim bindar bimînin.

Her yek ji wan xwîn û heyîna kurda bi hêsanî bimêje. Ew di nav hevdu ji hev bi xeber bûne; lê pir mixabin ku kurdan firsend û mecal netîtiye ku ew ji di nav xwe da şewr û mişawirayek daynin, yekîti û hevkarîyek çêkin û cîhanê deng bidin. Diya xêra dujminên kurda ji kurda ra tune ye. Yekem dostê kurda, pêşîn kurd bi xwe ne. Kurdên hemî beşên Kurdistanê birayê hevîn û girînge her kesek ji bo azadiya Kurdistan di mercên xwe yên taybetî de serbixwe be û gerî kurd, di beşê xwe de ber bi rizgarî edlahîyê ve bibe. Helepçê, wekî Hêroşîma û Nagasakî bû. Di serdema îro de, ev buyer li ser navê mirovahetîyê rûreşîyek mezin e, sûçek girane. Bona wêjê Seddam û hevkarên wî di dadgehê hatin dadigekirin û caze dardakirinêva emelên xwe "şuştin". Gelê kurd û dostên wî tu carî Helepçê ji bîr nakin. Kula helepçê zû bi zû ji dil naçe. Hêvîdarin ku ne kurd tenê, lê hemû gelên cîhanê carek din mirovkujîyek wiha nebînin û li çar aliyê cîhanê aşîtiyek pêt bidamezirandin....

Amade kir: Tahir Silêman

Kürdlər və Kürdüstan

Kürdlərin coğrafiyası və yerləşməsi

Əvvəli ötən sayımızda

Nüfuzlu təriqətçilərin zamanəti sayəsində mən Baba Yedigərin bütün gizli nümunələrinə baxa bildim. Burada hər qarış torpaq xatirələrlə yığılıb. Mən, mənə danışdılar ki, təriqətçilərin bir yığıncağında, hansısa bir dərviş mistik ekstaz vəziyyətində məqbərənin meydançasından «Mən geldim, Baba Yedigər, mənə qəbul et» sözləri ilə dərin dərəcəyə atdı. Şayiə bu yığılmanı möcüzəyə çevirdi. Ancaq qərəzsiz şahidlər, əfsus ki, dərvişin ağır yaralanıb öldüyünü deyirdilər.

Mənim bələdçilərim mənimlə elə mehriban idilər ki, hətta xatirə olaraq mənə məqbərədən bir çıraq və müqəddəs Kaslan bulağından bir fincan götürməyə icazə verdilər.

Bütün bu səfərdən mənə unudulmaz təəssüratlar qalmışdı və mən bu başlığı mənim yol gündəliyimdən xülasə ilə bitirməyə bilmirəm. «21.IV. 1914- aydınlıq idi. Parlaq işıq qonşu dağlarda qədim qalaların xarabalıqlarını, bütün sakit, xəlvet dərənə, ətrafında gözəl, yarpaqlı ağaclar meşəsi, tünd sərv ağacları bitmiş ağ gümbəzi – Bodenin gözəl bənzətməsi ilə desək, içində nəhəng dəvəquşu yumurtası olan yaşıl mamır yuvanı işıqlandırır. Hardasa sanki dərvişin hu, hu nidalarını təkrar edən qumru quşu sinəsinin dərinliklərindən gələn bir səslə quğuldayırdı. Mənim yuxarı otlağa çıxarılmış qatırların zıncırov səsləri gəlir və atlara baxan növbətçi kazak hərdən bir öz kuban mahnısını zümzümə edirdi. On iki il gözlədikdən sonra təsadüfən mənə bu müqəddəs yer ağıdirməsi fikri başımdan çıxmır. Məbədin irsən öz vəzifəsini qəbul etmiş bütün ömrünü öz müqəddəslikinə xidmət etməkdə keçirmiş babalarını görmüş, bəlkə Baba Yedigərin özünü də görmüş həmin sərv ağaclarının kölgəsində oyma mərmər lövhənin nə vaxtsa onların da sinəsini örtəcəyini təmkinlə gözəyən qoca mühafizəçilərin hissəli mənə yaxın və anlaşılan idi.

1) V.Minorskiy – materialı dlye izuçeniya persidskiy çitay iranskoy sekti Lyudi İstini Ali-İlaxi, 1911, cəstə 1.

2) Şəkil O. Manandor. Illustrirte Leitunq, 30, IV, 1908, №3383.

3) Qiraət kitabxanası, 1954, t.123, III hissə – «Putevie zametki st.sov.birena K.Bode, çlena rus. Qeoq. Obs., bıvşeqo pervım ikretrem res. İmp. Missi v Teqerane».

VI

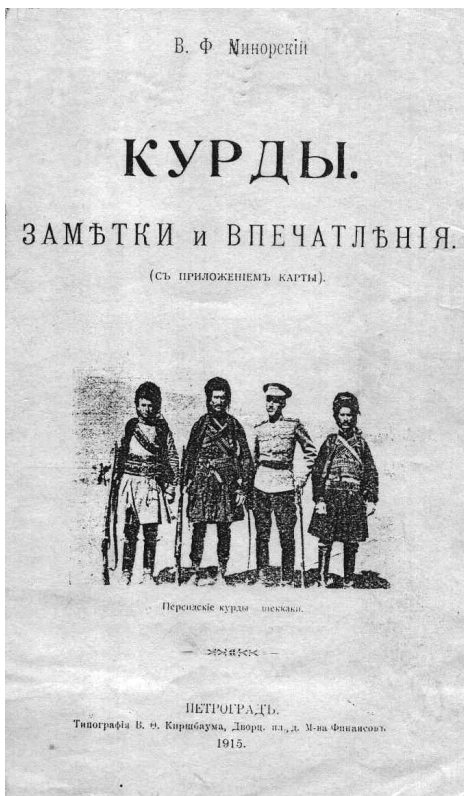
Kürdlərin xarakteri

Üç ən əsas səbəb kürdlərin xarakterinə təsir etmiş və etməkdədir Orta əsr xırda kürd mülkiyyəti; 1 Əsirətlərin qəbilə quruluşu və nəhayət, kürdlərdən kobud siyasi mübarizə məqsədilə istifadə olunması. Sonuncu ancaq Türkiyəyə aiddir.

Bütün bu faktları biz aşağıda nəzərdən keçirəcəyik. Abovyan² kürdləri «Şərqi cəngavərləri» adlandırmışdır. Bu tərif əhəmiyyətli dərəcədə öz əhəmiyyətini saxlayıb, xüsusilə. Əgər qabaqcıdan Şərən qoysaq ki, bu, ancaq kürdlərin yüksək sinfinə (qəbilə başçıları, mülkədarlar) aiddir və onun praktiki əhəmiyyəti daha çox Kürdüstanda həyat tərzinin ort əsirliliyinə işarədir.

Kürd, əlbəttə, alçalmış və təhqir olunmuşların köməyinə tələsən Caballero dela triste Siqura oxşamır. Amma əslində orta əsrlər üçün öz qartal yuvasında yaxın adamlarını yedirən, ov və mahnını sevən, yanından su və quru yolu ilə aparılan hər şeydən rüsum alan, qaranlıq gecədə böyük yolda dəliqanlı əyləncəsindən iyrenməyən, arabir səmimi bir coşqunluqla kafirləri darmadağın etməyə yollanan və yolüstü zəif xristian Vizantiyasını qarət etmək firsətini əldən verməyən, əcdadı ilə öyünən hər hansı bir baron daha tipik deyilmi? Kürdüstanın göstərilən pərakəndəliyi, suveren dövlətlərə Türkiyə, İran münasibətdə qeyri-

müəyyənliyi, əsilzadə təbəqənin tam üstünlüyü, kəndlilərin asılılıqlarının təhkimli xarakteri, şübhəsiz kürdlərdə belə feodal xüsusiyyətlərini yaratmışdı.

1) Köhnə Türkiyədə məhz ayrı-ayrı dağ vadiləri hakimlərinə aid olan onların hamısı, çətin ki, «dərebəyliyi» adına uyğun gəlsin. Halbuki öz ibtidai sərhədlərindən çıxmış Həkəri, Botan, Süleymaniyyə özlüyündə bütöv knyazlığı təmsil edirdilər. Qeyd etmək maraqlıdır ki, İranda Kürdüstan (Ərdalan) hakimi yüksək Vali titulu daşıyır, tam müstəqillikdən faydalanır və Gürcüstan, Luristan, Ərəbistanla birlikdə rəqəllərdən birini – almaz sarığını tutaraq şahın şahlığa investiturasında iştirak edirdi.

2) Aşağıda bu müəllifdən tam çıxarış verilmişdir.

Götürsək, məsələn, onların öz mətnləri ilə fəxr etmələrini – mən burada, kürdlərdə necə xoş əhval yaratmağın kiçik bir sirrini açacağam Səyahət zamanı mən əvvəldən qəbilə başçılarınnın nəsil ardıcılığını tərtib etmişdim və sonra onlarla görüşəndə, qəfildən başlayırdım soruşmağa ki, Bakir ağa hansısa Baiz ağa, ya Pirot ağanın əmisi oğludur, yoxsa əmisi nəvəsi? Burada bütün yığılanlar birdən dirçəldilər və izahat sonsuz olaraq yağdınlırdı. Kürdüstanda öz əcdadlarının çox şaxəli 10-15 nəslini əzbər bilən savadsız adamlar az deyil.

Belə münasibətləri başqa paralellərdə də tapmaq olar. Sarayda geniş şən həyatın nümayəndəsi kimi mənim daostum, Türklərin Təbrizə hücumu zamanı, 1914-cü ilin dekabrında öldürülmüş bədbəxt Sərdar Mukri gözümün qabağına gəlir.

1911-ci ildə o, təkid etdi ki, biz onun malikanəsinə gedək. Biz yaxınlaşdıqca beş dəqiqədən bir bizə yeni atlı dəstələri qoşulurdu. Sonra Sərdarın oğlu bizi salamlamağa çıxdı. Kənddə isə bizi o özü qarşıladı və xidmətçilərin, kəndlilərin sıraları ilə bizi çarhovuzun ətrafında çadırlar qurulmuş bağa apardı. O saat uzun çəkən yemək başlandı. Sonra çay, sonra musiqi və mahnı sədaları altında yenə yemək. Bu, nəticə bizim üçün deyildi. Konvey və qulluqçular üçün bir dolu qazan plov hazırlanmışdı, çaydan bu məqsədlə iki böyük, yağlı som balığı tutulmuşdu və s. Qonaqpərvərlik axır ki, Sərdar Mukri tamamilə müflis etdi. Qonşular onun mülkəsinə yığılıb bu mehriban, gülərlü xanın axırına çıxmağın orijinal yolunu tapdılar. Onlar onun heç nədə «yox» deməyəcəyini bilərək həftələrlə, böyük dəstələrlə onun evində qonaq qalırdılar. Mən düşünürəm ki, geniş Mukri xasiyyəti Türkiyə kürdlərinin əksəriyyətinə tətbiq oluna bilsin.

Coğrafi və siyasi parçalanma, ciddi təyin olunmuş yolla köçəri həyat sürmə, dar qəbilə təşkilatında həyat, böyük kənd və şəhərlərdə az-az yığılan kürdlərdə geniş ictimai hissləri inkişaf etdirə bilməzdi. Kürdün qəlbini başa düşmək üçün hər şeyə onun xeyir və şər haqqında təsəvvürünü doğuran o yeganə özəkdən baxmaq lazımdır. Din zəmnində nə insanpərvərlik, nə qardaşlıq, nə geniş millətçilik şüuru kürdlərə atmır, ancaq onlarda nəsil və qəbilə hissi daha güclüdür. Harda oluruqsa olaq, ümid edirik ki, bizim təhlükəsizliyimizə həm müəyyən edilmiş adət, həm cəmiyyət, həm də dövlət nəzarət edir. Ancaq faktiki olaraq zəif Türkiyə və İran hökumətlərinin imkanları hüdudundan kənarda qalan kürdlər nəyə arxalanırdılar?

Onlar üçün yeganə qiymətli və əhəmiyyətli olan güc və qarşılıqlı yardımdır. Nə tək bir şəxs, nə də bir ailə yaşamaq uğrunda mübarizə apara bilməz. Kürd ancaq qəbilə divarları arxasında birinci və lazımi müdafiəsini tapır. Qəbilə pərəstişi, qan intiqamı, qabaqkı türk müharibələri zamanı kürdlərin əməl və hərəkətləri arasındakı qəribə, ziddiyyətli fakt və öz qəbiləsi uğrunda mübarizədə ayrı-ayrı yüksək qəhrəmanlıqlar, fədakarlıqlar göstərilməsi burdandır.

Köçərkçi türk ordusu kimi kürdlərin rəftarı barədə çoxlu materiallar toplanıb. (gen. Averyanov) Bunların əksəriyyəti kürdlərin xeyrinə deyil. Çünki bir müqavimətə rast gələn kimi onlar nəinki dinc əhalini, hətta geri çəkilən türk ordusunun özünü də qarət edirdilər. Ancaq yadda saxlamaq lazımdır ki, kürdlərdə heç zaman türk vətənpərvərliyi olmayıb. Yezdansir məhz Kırım kampaniyası zamanı üsyan qaldırdı. 1877-ci ildə kürdlərin əksəriyyəti öz mahlından uzalarda fəaliyyət göstərdi. Qədim Atlas kimi, sözün əsil mənasında öz vətəni ilə təmasdan kənarda qüvvəsini itirirdi. Ruhani şeyxlərin köməyinə baxmayaraq kürdlərin hazırlığı və yığılması uğursuz gedirdi. Qeyri-nizami qoşunun komandiri, sonralar məhkəməyə verilmiş Faiq paşa tabeliyində olanlardan

çubuq çəkirdi. Üçüncü gün qəddar paşa onu qaynar su ilə doldurulmuş qazanın içində oturmağı əmr etdi, ancaq kürd ölənəcən sarsılmadı.

Mən, kürd qoçaqlığı, cəsarəti barədə gözələrimin önündə baş vermiş bir əhvalatı danışmağı özümə rəva bilirəm.

On beş il bundan qabaq Çehrinka (Salmas) rayonunda Şekkək qəbiləsinin başçısı Cəfər ağa yaşayırdı. O, İran hökumətilə qətiyyət hesablaşmırdı. O, qarət məqsədilə tez-tez dağlardan enirdi. Ancaq sonralar əmin oldum ki, kasıb əhali ondan narazı deyil. Çünki o, tez-tez qarət etdiyi hər hansı bir varlıdan aldığı qəniməti yoxsullara paylayırdı.

Hökumət sınamış, köhnə bir vasitəyə əl ataraq, Cəfər ağanı sərhəd rəisi təyin etdi. O, əvvəlcə öz rəsmi mövqei ilə fəxr edərək sakitləşdi. Sonra yenə öz köhnə adətində qayıtdı. Mən Cəfər ağa ilə hökumət nümayəndələri arasında Qroznı ilə Kurbskinin yazışması ruhunda olan yazılı müharibənin şahidi oldum. Cəfər ağanın yaxşı fars katibi yox idi.

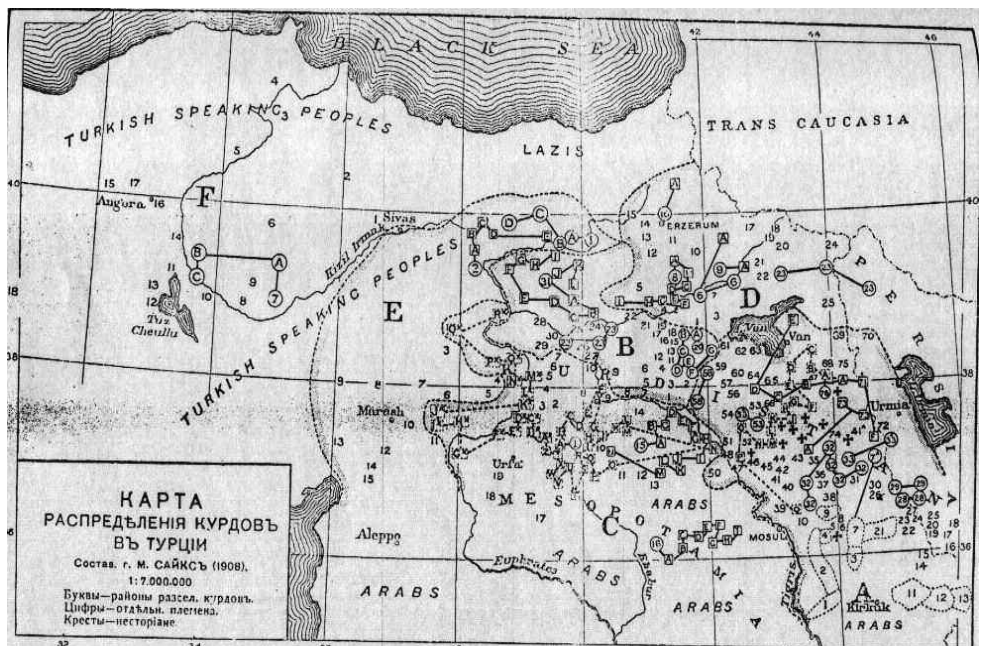
1) Bəlkə də kürdlərin müqavimətinə dini motivlər başlıq edəcək, ancaq yeni quruluşda onlar öz torpaq və otlaqlarını itirməkdən qorxacaqlar. 1826-cı illər müharibəsindən danışıqda P.İ. Averyanov haqlı olaraq göstərir «Kürdlər İrəvan sərdarlarını deyil, öz şəxsi azadlıqlarını və yurd-yuvalarını qoruyurdular».

1) Bax, İerx, İssledovanie, 1.30.

Məşhur Simkonun böyük qardaşı

Ona görə də qubernatorun yanında məktubdaşıyan işləyən qoca fars şairi gecə gizli olaraq yanına çağırırdı. Bu mirzə də səhər özünün yazdığı qubernator məktublarına gecə gözəl cavablar hazırlayırdı. Qocanın bədbəxtliyindən elə bir gecə ekskursiyası zamanı qubernator adamları onu tutdular və qaranlıqda o ki var əzişdirdilər.

Axır ki, Azərbaycanın pişkanı (başçısı) Qurana and içməklə Cəfər ağanı taqsırını boy-nuna almaq adı ilə Təbrizə gəlməyə razı sala bildi. Burada mənə şəxsən kürd başçısını və onun sıra-sıra patrondaşlar asmış səkkiz silah-

ümitsiz vəziyyətə düşmüşdü. Düşünmək olar ki, kürdlər indiki müharibədə də gənc türklərlə öz maraqlarını eyniləşdirməyəcəklər.

Müqayisə üçün əvvəlcə fransız səyyahı Ponjonlatın qədim bir hekayəsini misal gətirmək olar. 1837-ci ildə Hafız Paşanın hərbi əməliyyatları zamanı əsir götürülmüş, öz gözəlliyi ilə seçilən otuz yaşlı bəy üsyan qaldırmış qəbilədaşlarının yerini və sayını demək üçün təklif olunan bütün mənəb və mənffəti qəti rədd etdi. O vüqarla «Mən kürd ola-ola heç vaxt başqa adamların başçısı olmağa razı olmam» - dedi. İki gün davam edən er cür əzab onu öz həmfikirələrinə qarşı çevirə bilmədi. Hətta «bastonada» zamanı da o sakitcə

daşıyanını görmək nəsib oldu.

Kürdlər zahiri sakitliklərini saxlayaraq başçılarından gözlerini çəkmir, onu sıx halqaya alaraq tufənglərini hazır tutmuşdular. Ancaq onlar Cəfər ağanı qoruya bilmədilər. O, onu vidalaşma qəbuluna dəvət etmiş general qubernatorunun pilləkənində xaincəsinə öldürüldü. Pusqu əvvəlcədən hazır qurulmuş, bina neçə yüz nəfər silahlı adamla mühasirə olunmuşdu. Ürəyindən güllə ilə vurulmuş başçıları itirən silahdaşları özələrini itirməyib bayıra deyil, qubernatorun xidmətçilərindən ibarət qorxmış dəstəni dağıdaraq binanın içinə soxuldular.

(Ardı var)

Şəhəri Hazırladı: Tahir Süleyman

**Cejna Newrozê
Serê Salê nû ye****Konê Reş**

Cejnê Cejnê Cejnê
Xanê rok hat bejnê

Cejna newrozê ye
Serê salê nû ye

Va dar dipişkivin
Çiya dixemilin

Bi zer û kesk û sor
Bi riçinê wek por

Çûk çivîk dixwîn in
Hêlîna datîn in

Dil lêdide bijen
Xwerist dibe bi ken

Mirov dibe rûgeş
Jiyan şêrîn û xweş

Cejnê Cejnê Cejnê
Xello rok hat bejnê

Cejna Newrozê ye
Destpêka salê ye

Cejna ji sed salan
Roja bav û kalan

Heydê keko rabe
Bi vê rojê şabe

Em dadin agire
Ser zinar û gire

Agirê vê rojê
Nişana Newrozê

Derenge zû rabe
Tev dostên xwe şabe.

Strana Newrozê

Bîst û yekê adarê
Destpêkirina buharê
Şaxên daran bişkivîn
Ji kulîlkên sor û şîn
Newroze cejna salê
Şev û roj hat qirarê
Rojên kevin hilatin
Rojên nû taze hatin
Rengê zemîn guherî
Şa bû, şivan û kerî
Newroze cejna salê
Şev û roj hat qirarê
Xwîna mirov dijene
Pêre dil jî dikene
Keç û kurên me kurdan
Bi şahî dikin dîlan
Newroze cejna salê
Şev û roj hat qirarê
Dibe dema evîne
Dil li ser dil datîne
Çûk û çivîk dixwîn in
Hêlînen xwe datînin
Newroze cejna salê
Şev û roj hat qirarê.

ZƏRDÜŞT VƏ NOVruz HAQQINDA

124 min peyğəmbərin sırasında Zərdüştün yeri, sözsüz ki, siyahıda ən yuxarı sətirlərdədir. İndiyədək onun adı daha çox müqəddəs Avesta kitabıyla qoşa, sinxron çekilib. Lakin, Zərdüştün irsi təkə elə bu kitabla kifayətlənmir. Zərdüştün günümüzədək gəlib yetirmiş mirasına həm də onun hazırladığı çox dəqiq astroloji təqvim də daxildir. Aşağıda biz sizlərə bu təqvimin tarixi, mənşəyi, xüsusiyyətləri barədə danışmaq istəyirik.

Orta əsr ərəb məxəzləri Zərdüştün mənşəyi, doğum yeri barədə tərəddüd etmədən eyni fikri bölüşürlər-o, Azərbaycanca dünyaya göz açıb. Əl-Biruni də bu fikirdədir, əl-Bəlazuri, əl-Qəzvini, əl-Həməvi də. Avestanın ən qədim parçası sayılan "Qat"larda deyilir ki, Zərdüşt Turan tayfaları ərazisində doğulub. Sonradan vətəninə tərk edərək Viştasp adlı bir hökmdarın məmləkətinə sığınıb. Uzun zaman onun himayəsi altında fəaliyyət göstərib. Beləliklə ulu Zərdüşt məhz Azərbaycan peyğəmbəridir. Yəni, belə deyək-Azərbaycan da peyğəmbərlər ölkəsi sayıla bilər. Peyğəmbərlər isə, bildiyimiz kimi heç vaxt öz vətənlərində qəbul edilmirlər. Bu acı tale Zərdüştü də təqib edir. 30 yaşında Zərdüşt bir sıra silahdaşlarının əhatəsində (onların sırasında qadınlar da varmış) Eran-Vedjo adlı müqəddəs bir şəhərə yollanır. Həmin şəhər vaxtilə əfsanəvi Cəmsid tərəfindən xüsusi plan əsasında inşa edilmiş. Soyuq qış şaxtalarından qorunmaq naminə ən nümunəvi insanlar, heyvanlar, bitki növləri və s. i və ilaxır məhz bu uzaq ünvan-da qorunub saxlanmış. İndiki dillə desək, görünür bura bir növ buğda, cins, toxumluq, damazlıq mərkəziymiş. Orda, görünür həm də öz dövrü üçün ən mükəmməl rəsədxana da yerləşmiş.

Zərdüşt peyğəmbər məhz həmin rəsədxanadan istifadə edərək öz mükəmməl astroloji təqvimini hazırlayır. Uzun illər sürən araşdırmalardan sonra alimlər həmin bu rəsədxanayı indiki Rusiyanın Çelyabinsk vilayətində, Arkaim şəhərciyində aşkarlayırlar. Şəhər çox qərribə plan əsasında tikilib. Əslində bu dairəvi günəş şəhəri, canlı rəsədxanaadır. Günəşin səmadakı səyahəti, bu şəhərin quruluşunda dəqiq ölçülərlə təkrarlanır- millimetrlə qədər. Əslində, burada şəhərlə rəsədxana arasında elə bir fərq yoxdur.

Belə mükəmməl dairəvi sxemləri, naxışları, gəlin, insan əməyinin məhsulu bilməyək. Adətən, yaz, yay aylarında bu cür düzənlik ərazilərdə səhər vaxtları

"kürevi ildırım" adlanan möcüzəli təbiət fenomeni gəzir. Torpaq, yaxud taxıl, əkin zəmiləri üzərində mükəmməl naxışlar həkk edir. Nəinki Zərdüşt zamanları, elə indi də oxşar naxışlar, bir də görürsən, hansısa bir əkin sahəsi üzərində aşkarlanır. Başlayır camaat arasında minbir şayiə yaratmağa. Həmin dairələrin ortasındakı buğda sümbülünün keyfiyyəti həmişə kənardakılardan üstün olur. Alimlər bunu təbii seleksiya

nümunəsi bilirlər.

Belə naxışların biri üzərində əfsanəvi Cəmsid, bayaq adını çəkdiyimiz günəş şəhərini- Arkaimi inşa edir. Şəhər, göydəki günəşin hərəkət trayektoriyasını özündə tam əks etdiyindən əsl rəsədxana imiş.

Belə dairəvi günəş şəhərləri o vaxtkı Orta Asiya, Güney Ural ərazisində bir deyil, iki deyildi. Qədim türklər bu cür dairəvi şəhərlərə "qazan" deyərmiş. Məncə, indiki Tataristanın paytaxtı Qazan şəhərinin adı da məhz həmin sirlə əlaqədardır. Dövrünün bir çox alimləri, o cümlədən ulu Zərdüşt məhz bu cür oxşar ünvanlarda göy cisimlərini müşahidə edirdilər. Bütün bunların son nəticəsi kimi axır ortaya Zərdüşt təqvimi çıxır.

Zərdüştülükə bağlı olan nə varsa indi xalqımızın alt şüuruna hopub. Yəni, bəli, biz indi, bu gün nə Avestaya bələdik, nə də ki, qədim zərdüştülük ayinlərinə. Ancaq Zərdüşt təqvimindən indi də istifadə edirik. Xüsusən, Novruz bayramının dəqiq vaxtını təyin edərkən, biz bəli, məhz bu təqvimdən yararlanırıq.

Heyif ki, biz bu mükəmməl təqvimi deyəsən azca unutmuşuq. Halbuki öncəgörmələr baxımından həmin təqvimin tayı-bərabəri yoxdur. Müasir Rusiyanın bir nöm-

rəli münəccimi sayılan aysor mənşəli Pavel Qloba, gələcək barədə öz proqnozlarını məhz bu təqvimə əsaslanaraq irəli sürür. İndi, Rusiyada elə bir sambalı mətbuat orqanı yoxdur ki, orda Pavel Qlobanın astroloji proqnozları verilməsin.

Bu təqvim, 32 il əhatə edən xüsusi qərirlərə bölünür. Hər il, bir heyvanın xassələrini özündə cəmləyir. Məsələn, martın 21-dən etibarən Porsuq ili başlayır.

Porsuq isə neyinir?-dərinliklərdə yuvasını qzıb ora əlinə nə keçdisə yığır. Bu isə Porsuq ilini bank, maliyyə, xəzinə məfhumlarıyla, işarələriylə müşaiət edir. Yəni belə vaxtda bank böhranları, maliyyə silkələnmələri ola bilər. Porsuq rəmzi eyni halda keçmiş xatirələr, nostalji hissləriylə əlaqədardır. Yəni bu ildə biz nostalji hisslərini çox yaşamağa məhkumuq. Xəstələrə belə vaxtda dərman deyil, müalicəvi ot kökləri yemək məsləhət görünür. Porsuq ilində emosiyaları gizlətmək məsləhət deyil. Onları mütləq açıq-aşkar nümayiş etdirmək vacibdi.

1920, 1952, 1984, 2016, 2048 illər Zərdüşt təqvimində Porsuq illəri sayılır. Beləliklə, biz bu il 1920-ci il hadisələrini yenidən yaşaya bilərik. Yəni 1920-ci il 28 aprel hadisələrinin təkrarı, bir başqa şəkildə bu il bizləri təqib edəcək. Zərdüşt təqvimində hər bir rəmzin tam əksi də mövcuddur. Yəni, sən əgər Porsuq ilində bu rəmzin qanunlarıyla yaşamasan, özündən küs. Bil ki, belə halda əks rəmzin- Köstəbək rəmzinin dəyərlərini təkrarlamağa məhkumsan. Bu ilin bizə nə verəcəyini bilmək istəyirsinizsə, məşhur Britanya yazarı Ceyms Oruelin "1984" romanını diqqətlə oxuyun. Axı 1984-cü il də, eynən bu il kimi, Porsuq ili olub.

Həmid Herişçi

Remza azayê ev roja evra,
Mizgînê didin bi agir hevra.
Suruşt jî şa dibe
Ku tê ev dem ,kat,
Girasê jînê Xudike heyat..

Gelê ku bîndeste
Dijî bê şînor,
Jîyan jêra dibe
Çawa dojeh,gor.
Bedela azayê
Hertim xwîna sor,
Ew nay pêşkêş kirin
Dest tînin bi zor.

BÊWAR BARÎ TEYFÛRÎ**Zindîye Newroz**

Zindîne meydan bona niştiman,
Rabûn serhildan torinê Medan.
Ji bo azayê gel ê Kurdistan,
Dimeşe tamam bûye şoreşvan.
Bo bijî Newroz agir li xwe dan,
Geç û lawên me bûne pêkrewan.

Bi berxwedana zindîye Newroz,
Bi şeîda gel wê dike pîroz.
Newroz jîna nû ji mera xelat,
Ji Kewa dema ev roja felat.
Agrê Newrozê hingavt Rojhelat,
Bû cejn û vejîn hebûna welat.

Ədalət Bədirxanlı**YAZ YAĞIŞI**

EMİN və NİGARIN nişanı

Zümrümesi göyü qucar,
Hər dənəsi işıq saçar,
Bulaqlara sarı uçar
yaz yağışı...

Nəzrinimin boyu bəstə,
Damlalara qoşar bəstə,
Nərgizlərdən tutar dəstə,
yaz yağışı.

Damcılardan zərrələlər,
Eşq, məhəbbət səpələlər,
Emin, Nigar qürrelələr,
yaz yağışı.

Göy üzündən nur ələlər,
Ürəklərə eşq çilələr,
İki sevda qönçələlər,
yaz yağışı.

Çəmənlərin bəzəyisən,
Çayların özəyisən,
Gülün bəzək- düzəyisən,
yaz yağışı.

İldırımlar çaxmağında,
Yeri-göyü yaxmağında,
Göz yaşı tək axmağında,
yaz yağışı.

Cox baxmışam gədiklərə,
Ayaq dəyməz o diklərə,
Ürkək gəzən əliklərə,
yaz yağışı.

Laçın qonub xəyallara,
Ömrüm dönüb suallara,
Yağır viranə yallara
yaz yağışı.

Bulud kimi lay axıram,
Zirvələrə hey baxıram.
Qəlbimi köz-köz yaxıram,
yaz yağışı.

Çırpılıram qayalara,
Çevrilirəm rüyalara,
Qarışıram ziyalara,
yaz yağışı.

Nişan günü,
Sənin kimi,
Sevinc dolu,
Göz yaşları!

Yaz yağışı!
Yaz yağışı!

16.03.2006

SƏMƏNİ

Səmənisən nimçədəsən,
Süfrələrin bəzəyisən.
Bərəkətsən hər evdə sən,
Bu ellərə xoş gəlmisən.

Bir nimçədə qızlar dəni,
Əkib becərilər səni.
Ən istəklili özünə
Bayram payı verir səni.

Baharın ilk müjdəsisən,
Hər ürəkdə bir zəmisən.
Bol neməti, bərəkəti,
Hər il özün gətirirsən.

Rəngi yaşıl sevdalısan,
Xonçalarda yer alırsan.
İncə bel bağlamısan,
Tam gəlinə oxşayırsan.

Elə bil ki, nişanlısan,
Toy - būsata darıxırsan.
Hər il bahar sovgatını
Hamiya sən paylayırısan.

Hamşısı şamı ətrafına,
Düzüb sonra yandırırırlar.
Pərvanələr şama gəlib,
Öz eşqini anladırırlar.

Yola salır bahar qışı,
Hami dəmə qoyur aş.
Kosa, keçəl şənlik edir,
Tamam olur ilin yaşı.

20.03.1974

SESSİZLİK KIRILACAK

BM önündeki açlık grevi 9. gününe girerken eylemciler, Efrîn için her alanda direnişi daha da yükseltmeye çağırısı yaptı. Türk devleti ve çetelerinin Efrîn'i işgaline tepki göstermek ve BM ve uluslararası güçleri Efrîn'de yaşananlara karşı harekete geçme amacıyla Birleşmiş Milletler (BM) Cenevre Ofisi önünde geçtiğimiz hafta pazartesi günü başlatılan açlık grevi devam ediyor.

BM önünde kurulan çadır etrafına asılan pankartlarla Türk devletinin Efrîn'deki katliamcı yüzüne dikkat çekilirken, aynı zamanda yaşananlar karşısında BM ve uluslararası güçlerin sessizliğine vurgu yapılıyor. Günlük olarak yüzlerce Kürdistanlı ve dostu da grevcileri ziyaret ederek, desteklerini sunuyor. Dün grevcileri İsviçre Göçmen İşçiler Federasyonu (İGİF) ve HDK Baseli temsilcileri ziyaret ederek Efrîn ile dayanışmanın büyütülmesi gerektiği çağırısı yaptı. Öte yanda süresiz dönüşsüz bir şekilde açlık grevinde olan HDP Muş eski Milletvekili HDK-Avrupa Sözcüsü Demir Çelik, HDP Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız, HDP Van Milletvekili Özdal Üçer, Cizre Belediye Eşbaşkanı Leyla İmret, Karakoçan Belediye Eşbaşkanı Burhan Kocaman, Suruç Belediye Eşbaşkanı Orhan Şansal, Sur Belediyesi Eşbaşkanı Fatma Şık Barut, Futbolcu Deniz Naki, HDK'den Feyzullah Tunç, Yurtdışı Şengal Meclisi Üyesi Bedirhan Kahraman ve bugün açlık grevine dahil Demokratik Suriye Meclisi Konseyi üyesi Arap asıllı Firas Qassas değerlendirmede bulundu.

Tarih direnişi yazacak

Faysal Sarıyıldız: Katil ve selefist örgütlere nefes alacak Efrîn kuşatması ve istilasını protesto etmek amacıyla başlatılan açlık grevi eylemimiz devam ediyor. BM mevcut pozisyonuyla Ortadoğu'daki savaşın tekrardan kızışmasına neden oluyor. Ne olursa olsun halkımız bu zulme karşı direnecek ve kendisini koruyacak. Tarih bunları da halkımızın

direnişini de yazacak ve bu küresel güçlerin sorunlara dönük yaklaşımını da not edecektir. Halkımızı daha çok kenetlenmeye ve bir araya gelmeye davet ediyoruz.

Orhan Şansal: Efrîn direnişini başarıya götürecek en önemli şey, bizim halk olarak bunu sahiplenmemidir. Bu anlamda halkımızı her alanda Efrîn direnişini daha çok sahiplenmeye davet ediyoruz. Bedirhan Kahraman: Bugüne kadar BM ile bir dizi görüşmeler yaptık ama bugüne kadar bize verdikleri sözler pratiğe geçinceye kadar eylemimiz devam edecek. Halkımızın direnişi her şeyi belirleyecek.

Fatma Şık: Halkımız her yerde Efrîn halkını sahiplenmelidir. Efrîn halkına insani yardımlar ulaşınca kadar ve insanlarımız evlerine yurtlarına dönünceye kadar eylemde olmaya devam edeceğiz. Burhan Kocaman: DAİŞ zihniyetini kınamak ve Efrîn'i direnişini sahiplenmek için eylemimiz devam ediyor ve edecek. Her alanda direnişi daha çok yükseltmeliyiz.

BM harekete geçene kadar

Özdal Üçer: BM sessiz ama dünya çok iyi bilsin ki; Kürt halkının onurlu her bireyi, Efrîn'i Kürdistan'ın her yerinde özgürlüğü direniş ruhuyla sahiplenecektir. Kurtuluşumuzun tek yolu direniştir. Kürdistan'da direnerek kazanacağız. Kürdistan'da özgürlük kazanacak, insanlık onuru kazanacak. Demir Çelik: Bugüne kadar BM ilgili komisyonları ve komiserlikleri ile olan görüşmemiz he ne kadar duyarlı söylemlerle sonuçlandıysa da BM hala Efrîn'deki işgalci gücün çıkışı sağlayacak bir pratiğe girmiş değil. Tüm bunlardan kaynaklı biz direnişimizi sürdüreceğiz. Feyzullah Tunç: BM, Türk devletine karşı pratik adımlar atmadığı sürece açlık grevimiz devam edecek. Halkımız eylemimize destek vermeli.

Sessizliği kırarak direniştir

Leyla İmret: Efrîn'deki halkımızın üzerinde büyük bir soykırım tehlikesi var biz tüm bunlardan kaynaklı BM'nin acilen harekete geçmesini talep ediyoruz. Biz bugün BM'ye açıkça diyoruz ki yerini terk eden insanların geri dönmesi için olumlu koşulları yaratın. Biz iyi biliyoruz ki bu sessizliği kırarak direniştir. Direniş büyüdükçe biz kazanacağız, Efrîn halkı kazanacak.

Firas Qassas: Efrîn üzerinde geliştirilen düşmanca politikalarla karşı dünyanın ve BM'nin sessizliğini lanetlemek için buradayız. Biz bütün gücümüzle Efrîn halkının yanında olacağız ve direnerek işgalcileri kendi topraklarımızdan çıkaracağız. Deniz Naki: Buradan başta Amed halkı olmak üzere 4 parça Kürdistan ve Avrupa'da yaşayan halkımızı Efrîn direnişini daha çok sahiplenmeye çağırıyoruz. Gün bugündür yarın geç olabilir.

Efrînliler umutlu ve kararlı

Türk işgalciliğine karşı topraklarını terk eden Efrînliler Şehba'da zor şartlarda yaşasalar da "Bu kadar kan döktüğümüz topraklarımız için zorluklara göğüs germeye değer" diyor.

İşgalci Türk devleti ve ona bağlı El Kaide türevi çetelerin Efrîn'e yönelik işgal saldırıları sonrası yüzbinlerce Efrînliler Şehba bölgesinde zor şartlar altında direnişlerini sürdürüyor. Türk sömürgeciliğine karşı Şehba bölgesinde çadırlarda, okullarda ve işyerlerinde birkaç aile bir arada yaşayan ve aynı battaniyeyi paylaşan Efrînliler, Çağın Direnişi'ni zafere taşıma sözünü yineliyor.

Efrîn Zarê köyünden 10 gün önce göç etmek zorunda kalan ve Şehba Kantonu'nun Ehres nahiyesinde küçük bir dükkanı beş aileyle paylaşan Ewîş Bekir isimli kadın, çok zor şartlar yaşadıklarını, ancak bunun karlılığının zafer olacağına inandığını belirtiyor. Ewîş Bekir, gelen yardımların da kendilerine yetmediğini belirterek, "Yardımlar geliyor ama nüfus çok fazla olduğu için yetmiyor. Mesela bize ekmek yardımı yapılıyor ama yetmiyor. Fakat bunların hepsi geçecek. İnşallah çektiğimiz eziyetlerin karşılığı zafer olacak ve şehitlerimiz kanı yerde kalmayacak" diyor.

Tüm okul ve camiler dolu

Şehba bölgesindeki tüm okul ve camiler de Efrînlilerle dolu. Okulların her bir sınıfını birkaç aile paylaşıyor. Ehres'teki bir okulun sınıfını iki aile ile paylaşan Mistefa Kurdo da engelli eşini tekerlekli sandalyeyle Efrîn'den çıkardığını ve kilometrelerce yürüdüğünü belirtiyor. Mabeta ilçesine bağlı Dimilya köyünden Efrîn'e göç eden ve şimdi de Ehres'te bir sınıfa serdikdikleri bir hasır ve bir battaniyeyle direnişlerini sürdüren Mistefa Kurdo, Türk devletinin işgal saldırıları sonrası durumlarının ortada olduğunu ifade ediyor.

Anahtar söz: Berxwedan jiyan e

Kurdo'nun eşi Sewriye Nibîş de Kürtlerin makus talihine sitemde bulunarak şunları dile getiriyor: "Biz Kürtler tarih boyunca devletlerin elinden bunu çektik. Erdoğan'a hiçbir şey söylemiyorum. Sözüm Birleşmiş Milletler'e, Rusya, ABD'yedir. Sizler Kürtler üzerinde ne hesaplar yapıyorsunuz? Neden bu işgale destek verdiniz?"

Sewriye Nibîş, sözlerinin sonunda ise Çağın Direnişçilerini selamlayarak, Kürtlerin bu kapanadaki tek çıkış yolunu "Berxwedan jiyan e (Direnme yaşamaktır)" sözleriyle gösteriyor.

Bundan sonra asla

Ehres'te bir bahçeye kurduğu çadırında direnişini sürdüren Fîdan Hebîb ise Türk sömürgeciliğinin

saldırıları sonrası Şêrawa ilçesine bağlı Basûtê köyünden göç etmiş. Topraklarını asla bırakmayacaklarını vurgulayan Fîdan Hebîb, "Bizler bu kadar kan verdikten sonra asla toprağımızı Türk devletine bırakmayız. Zorluklar yaşıyoruz ama toprağımız için göğüs germeye değerdir. Üzerimize kirli siyasetler yapılıyor ama zafer kesinlikle bizim olacaktır" diyor.

Tank ve toplarından güçlüyüz

Şehba Kantonu Halk Belediyesi ve Efrîn Kantonu Yönetimi dayanışmasıyla 12.5 dönümlük arazi üzerine kurulan kampa 180 aile yerleşti. Kamp sakinlerinden Eyşe Muhemed, şunları söylüyor:

"Yapılan planlar temelinde toprağımızı hedef göstererek bizi katliamlarla sınamak istediler. Evet katledildik, çocuklarımızı gözlerimizin önünde parçaladılar. Ama asla onur mücadelemizden vazgeçmeyeceğiz. Herkes şunu iyi bilsin ki Efrîn onlara kalmayacak."

Kamptaki kadınlardan Nura Muhamed, Efrîn'e geri döneceklerini belirterek, "Toprağımız namusumuzdur ve namusumuzu barbarlara bırakmayacağız. Biz topraksız yaşayamayız bu yüzden Efrîn'i geri alacağız, bize uçak, tank, toplarla saldıranlar şunu iyi bilsinler ki irademiz tekniğinizden daha büyük ve güçlüdür. Ant olsun ki; Efrîn'i Erdoğan ve çetelerine mezar edeceğiz" diye konuşuyor.

Heyva Sor seferber oldu

Efrîn'e yönelik barbarca saldırıların ilk gününden bu yana yurttaşların sağlık ve yaşamsal ihtiyaçları için yoğun bir çalışma yürüten Heyva Sor a Kurd, şimdi de yurttaşların göç etmek zorunda kaldığı Şehba Kantonu'nda sağlık ve yaşamsal ihtiyaçlar için seferber oldu. Sabahın erken saatlerinden itibaren çalışmalarına başlayan Heyva Sor a Kurd çalışanları, yurttaşlara sağlık ve yaşamsal konularda hizmet sunuyor. Yemek ve sağlık paketleri, süt, ev araç ve gereçleri de dağıtan çalışanlar, kurdukları gezici bir hastaneyle de yurttaşların sağlık problemlerini çözmeye çalışıyor. yeniozgurpolitika.org

Halkımız her yerde ayakta

İsviçre Newroz'unda bir araya gelen 10 bin kişi, çağın direnişçilerini selamlayarak, "Efrîn, Kürdistan'dır her yerde direneceğiz ve kazanacağız" mesajı verdi. Yurt dışında yaşayan Kürdistanlılar bir çok merkezde Newroz'u kutladı.

İsviçre Newroz'unda bir araya gelen 10 bin kişi, çağın direnişçilerini selamlayarak, "Efrîn, Kürdistan'dır her yerde direneceğiz ve kazanacağız" mesajı verdi. Yurt dışında yaşayan Kürdistanlılar bir çok merkezde Newroz'u kutladı.

İsviçre'de Pazar günü binlerce kişi Newroz için buluştu. Messe Centre yapılan kutlamada salonu, Efrîn'de hayatını kaybeden savaşçıların resimleri, Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan resimleri, PKK'nın kurucu kadroları

ve KCK, YPG, YPJ bayraklarıyla donatıldı. Bu yılki Newroz kutlamalarına Kobâne ruhunun daha kararlı bir biçimde Efrîn direnişi etrafında hayat bulduğu öne çıktı. Çocuk Korosu, Grup Umuda Haykırış, İsviçre Kadın Korosu, Tevçand İsviçre, Mesut Med,

Dilo Doxan, Sinevizyon, Kawa Urmiye, Pınar Aydınlar, Koma Zelal ve Mikail Aslan'ın direniş türkülerıyla programa coşku kattı.

Efrîn Direniş Platformu bileşenleri, İsviçreli Örgütlerin de yoğun ilgi gösterdiği Newroz kutlamasına Birleşmiş Milletler (BM) Cenevre Ofisi önünde Efrîn için açlık grevinde olan eylemcilerden HDP Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız, Cizre Belediyesi Eş başkanı Leyla İmret ve Futbolcu Deniz Naki katıldı.

Ayaktayız ve kazanacağız

Newroz'un açılış konuşmasını yapan NCDK-İsviçre Eşbaşkanı Metin Mintaş, Newroz'un Kürt halkı açısından önemine değinerek, Newroz'un Kürt halkı için direniş anlamına geldiğinin altını çizdi. BM Cenevre Ofisi önünde Efrîn için 8 günden beridir açlık grevinde olan eylemcilerden HDP Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız, "Bugün Kürdistan, Newroz ruhuyla Dehaklara karşı direniyor. Halkımızın ortaya koyduğu görkemli direniş, düşmanlarımızı kahrediyor. Her türlü katliama, baskıya, soykırıma rağmen halkımız her yerde ayakta ve biz kazanacağız" şeklinde konuştu.

Sarıyıldız'ın ardından söz alan Cizre Belediyesi Eş başkanı Leyla İmret ise Türk devletinin Cizre'de yaptığı katliamların bir devamını bugün Efrîn'de gerçekleştirdiğini söyledi.

Konuşmacılardan futbolcu Deniz Naki'nin, "Bu mücadelemiz, Sakine Cansızların, Leyla Şaylemezlerin, Fidan Doğanların mücadelesidir. Bizler Cizre bodrumlarında diri yakılan arkadaşlarımızın bedenleriyiz. Biz Silopi'de sokak ortasında katledilen Taybet ananın çocuklarıyız" sözleri büyük alkış aldı. yeniozgurpolitika.org

Heyva Sor a Kurdistanê alîkariya koçberên Efrînê dike

Heyva Sor a Kurdistanê û Heyva Sor a Kurd kerwanek ji alîkariyan ku ji 15 hezar kertonên xwarinê pêk tê ji koçberên Efrînê yên ku Herêma Şehbayê bicih bûne birê dike.

Endamê Heyva Sor a Kurdistanê Şêxmûs Mosa ji K24ê re got: "Niha em 15 hezar selikên xwarinê çê dikin, anku nêzîkî 400 ton ji xwarinê û dema her çend barhilgir amade

dibin, em wan birê dikin. Sibe 4 barhilgir birê dikevin, duh jî 2 barhilgir ku ji 1600 selik gihîştin wir, 6 barhilgirên din jî ji kelûpelên metbexê tîn amadekirin."

Endamê Heyva Sor a Kurd Ferhan Silêman jî dibêje: "Ji ber ku em di gelek deveran re derbas dibin û jê jî deverên rêjîmê re derbas dibin ku ew jî rênimayên xwe yê taybet distîne, loma hin caran karwan bi derengî dikeve. Biryara îro û sibe 11 barhilgir birê bikevin, 5 barhilgir selikên xwarinê ne û 6 barhilgirên din jî ji kelûpelên metbexê. Herwiha emê 2 barhilgirên din dermanan birê bikin û ambulansê jî birê kiriye." Alîkariyên ku Heyva Sor a Kurd û ya Kurdistanê ji bo xelkên Efrînê bi birê dikin, ji aliyê xelkên Rojavayê Kurdistanê yê li Ewropa û yê li Herêma Kurdistanê ve tîne pêşkêşkirin. **kurdistan24.net**

Operasyona Tel Rifatê dest pê kir

Firokeyên şer ên Tirkîyê ji bo cara yekem baregehên hikûmeta Sûriyê û YPGê li Til Rifatê bombebaran kirin.

Li gor medyaya Tirkîyê firokeyên şerî yê Tirkîyê duh şev li dijî bingeheên YPGê yê li Til Rifatê operasyoneke asmanî kirine. Îro jî hejmarek leşkerên Tirkîyê û çekdarên opozîsyona Sûriyê ber bi Til Rifatê operasyon dane destpêkirin.

Medyayîn opozîsyona Sûriyê li ser zarê serkirdeyekî leşkerî yê Feyleqa Sêyemîn bi navê Ramî Ebû Behcet belav kirin, şeva bûrî firokeyên Tirkîyê baregehên Yekîneyên Parastina Gel (YPG) û rêjîma Sûriyê li gundên Um Hoş, Ehres û Wehşiyê yê nêzîkî Til Rifatê bombebaran kirin.

Artêşa Tirkîyê û çekdarên opozîsyona piştî êrîşa 2 mehan roja 18ê Adarê derbasî Efrînê bûn, berî

çend rojan jî Serokomarê Tirkîyê Recep Tayîp Erdogan gotibû, ewê piştî Efrînê biçin Til Rifatê. Bajarokê Til Rifatê bi 25 K.M li rojavayê Efrînê

dikeve, Yekîneyên Parastina Gel (YPG) di meha Sibata 2016an de ji destê çekdarên opozîsyonê kontrol kiribû.

Rewangeha Sûrî: Rûsya bajarokê Til Rifet radestî Tirkîyê kir

Riwangeha Sûrî ya mafên Mirovan ragehand ku berî niha berpîrsên Tirkîyê û yê Rûsya li gundewarên Helebê civiyane, di

encama wê civînê de, herdu aliyên lihev kirin, ku Rûsya polîsên xwe yê serbazî jî wî bajarokê û gundên wî vekîşîne û wê navçeyê radestî

hêzên Tirkîyê bike.

Riwangehê diyar kir, ku Til Rifet û hemû ew navçeyên ku Rûsya biryar daye radestî Tirkîyê bike, niha di bin destê YPGê de ne û bêtirî 50 hezar mişextên Efrînê xwe li wan deveran girtine û ew rêketin wê metirsîyê li ser wan çêbike.

Piştî dagîrkirina bajarê Efrînê, serokê Tirkîyê Recep Tayîp Erdogan ragihand, ku gava wan ya diwem di operasyona (Şaxê Zeytûnê) de, kontrolikirina bajarokê Til Rifet e, herwiha dabû xuyakirin ku şervanên YPGê ji Efrînê reviyane Şingalê, lerva ewê li Şingalê li dijî wan şervanan operasyonan bikin. **BasNews**

NATO jî lidij Rûsya hate ser xetê

Piştî aloziya di navbeyna Britanya û Rûsya de girêdayî jehrîkirina sîxûrê berê Sergey Skripal û dersînorkirina diplomatên Rûsya jî Brîtanya, gelek welatên Ewropaya helwêst ligel Londonê girtin û diplomatên Rûsya jî dersînor kirin.

Lê dersînorkirina diplomatên Rûsî ya herî zêde li Amerika pêkhat. Amerika 60 diplomatên Rûsya jî dersînor kir, herweha biryara girtina konsûlxaneyek a Rûsya jî da.

Herweha ligor şîrovevanan helwêstên tund a welatên Rojava dijî Rûsya de bidome. Hevkariya serbazî ya NATO jî, akreditasyon a 7 diplomatên Rûsya rawestand. Hejmara personalên Rûsya jî di nav xebatê NATO de ji 30an bo 20an de bê kîmkirin.

Ji aliyê xwe ve, Rûsya Waşingtonê bi organizatorê van kiriyên dijî Moskow dibîne. Wezîrê derve yê Rûsya

Sergey Lavrov, ku bi seredaneke li Ozbekistanê ye ragihand ku, kiriyarên lidij Rûsya ji bin sere Waşingtonê derdikevin û ew dê rê nedin ev nêzîkahiya beramberî Rûsya bêbersîv bimînin. **kurdistan24.net**

Li 37 gundên Diyarbekir qedexa hat ragihandin

Qedexeya derketina derve li 37 gundên 2 navçeyên Diyarbekirê hate ragihandin.

Parêzgariya Diyarbekirê di daxuyaniyekê de da zanîn, bi armanca encamdana operasyonên leşkerî li dijî gerîlayên PKKê, qedexeya derketina derve li 37 gundên 2 navçeyên Lice û Hênê Diyarbekirê hat ragihandin.

Parêzgariya Diyarbekirê aşkê kir, qedexa îro sibê dest pê kiriye û dê heta fermaneke din berdwam be.

Ji aliyê xwe ve, peyamnêrê K24ê li Diyarbekirê da zanîn, operasyona li dijî gerîlayên PKKê li Lice û Hênê jî ve sibê ve dest pê kiriye. **kurdistan24.net**

Berpirsekî berê yê YNKê: Ji ber xiyaneta 16 Cotmehê kurd li Kerkûkê lawaz bûne

Berpirsekî berê yê YNKê dibêje, ji ber xiyaneta 16 Cotmeha par, pêgeha kurdan li bajarê Kerkûkê lawaz bûye loma dê dengên kurdan di hîlbijartinên ve carê de kêmbûn.

Cîgirê berê yê berpîrsê melbenda YNKê li devera Hemrînê, Hesên Baram ji BasNewsê re got, mixabin ji ber xiyaneta 16 Cotmehê êdî kurd mîna berê li Kerkûkê bihêz nînin.

Hesên Baram, ku ji YNKê veqetiyaye û tevî partiya Berhem Salih bûye, her wiha got, ji ber wê yekê di hîlbijartinên ve carê de dengên kurdan de kêmbûn, dengên turkmen û ereban zêde dibin. Wî rayedarê berê yê YNKê anî ziman ku eger xiyaneta 16 Cotmehê neba pêgeha kurd lawaz nedibû û got, helbet eger helwesta partiyên

Kurdistanî li Kerkûk û Bexdayê yek be wê çaxê mirov dikare hêvîdar be. **BasNews**

"Paşketê kêmkirin û her 30 rojan wê mûçe bînin dayin"

Jêderê jî Hikûmeta Herêma Kurdistanê ji Kurdistan24ê re ragihand, sibe wê Encûmena Wezîran a Herêma Kurdis-

tanê bicive û wê biryarê li ser kêmkirina rêjeyê paşketkirina mûçeyên fermanberan bide. Wî jêderî diyar kir, ku di dawîna civîna Encûmena Bilind ya Petrol û Gazê de, pirojeyek hatiye danîn ku Hikûmet karibe li ser bingeha wê pirojeyê, rêjeya paşketkirina mûçeyên fermanberan kêmbike. Ji aliyê xwe ve, peyvdarê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Sefîn Dizeyî ji Kurdistan24ê re ragihand, ku di civîna îro ya Encûmena Bilind ya Petrol û Gazê de, pêşniyarên baş hatin kirin û biryar e sibe di civîna Encûmena Wezîran de, biryara pêdaçûnê li ser paşketkirina mûçeyên fermanberan bê dayin û got: "Bêguman her pêdaçûnek di wî warî de bê kirin, wê di berjewendiya fermanberan de be". Li gorî zanyariyên Kurdistan24ê, di civîna sibe de, wê hemû dahatên Herêma Kurdistanê bînin eşkerekirin. **kurdistan24.net**

Wezîrê Perwerdê: Di demek nêzik de mûçeyê mamostayan dê baştir bibe

Wezîrê Perwerde yê Kurdistanê Piştîvan Sadiq ragihand, di demek nêzik de mûçeyê mamosta û hemû karmendên Kurdistanê li ber çavan re were derbaskirin.

Wezîrê Perwerdê Piştîvan Sadiq, îro li bajarê Hewlêrê di merasima vekirina medreseyekê de ku ji aliyê kesekî xêrxwaz ve hatibû nûkirin, behsa mûçeyê mamosta û karmendan û xwepêşandanên wan kir û got, em zehmetiyên mamostayan dibînin ji ber wê jî mafê wan heye bi awayekî aştîyane daxwaza mafên xwe bikin.

Piştîvan Sadiq her wiha got, ez dikarin bêjim di demek nêzik de mûçeyê mamosta û hemû karmendan dê li ber çavan re were derbaskirin. Em heta niha çend caran li ser mûçe civiyane û îro jî civîn heye. Înşala rewş dê baştir bibe.

Ev çend roj in li gelek bajar û deverên Kurdistanê beşek ji mamosta û karmendên Kurdistanê li dijî gîrobûn û kêmkirina mûçeyê xwe xwepêşandan dikin. **BasNews**

Tirkiye devera Amediyê bombebaran kir

Firokeyên şer ên artêşa Tirkîyê devera Rêkan û Nêrwe ya ser bi Duhokê bombardiman kir, kesekî sivil bi giranî birîndar bû.

Peyamnerê Rûdawê li Duhokê Nasir Êlî ragihand ku firokeyên şer ên artêşa Tirkîyê îro derdora seat 13.00 gundên Etroş, Mezî û Banêsirê yên ser bi Amediyê ve bombardiman kirin.

Nasir Êlî got: "Di encama bombardimanê de sivilêkî ji bajarokê Şêladizê yê bi navê Nihad Mihemed birîndar bû.

Pismamê Nihad Mihemed yê bi navê Rojhat Loqman jî got: "Nihad ji bo giya berhev bike çûbû gund, lê firokeyên şer ên artêşa Tirkîyê êrîş kirin û ew birîndar bû. Nihad niha ji bo dermankirinê li nexweşxaneyê Duhokê ye."

Bi gotina Rojhat Loqman bîrana pismamê wî Nihad Mihemed dijar e.

Tirkiye bi hinceta hebûna baregehên PKKê li herêma gelek caran wê deverê bombardiman dike.

Ji ber bombardimanên artêşa Tirkîyê 25 gundên ser bi navçeyê Amediyê ve hatine valakirin. **rojvakurd.com**

Grubên Artêşa Azad şerê hev kirin kuştî û birîndar gelek in

Nawenda çavderiya mafê mirovan li Suriye ji Ingiltere radihîne ku, di navbera hêzên artêşa azad a Suriye de şer derketiyê û di encama şer de gelek kuştî û birîndar çêbûne.

Li Efrînê navbera du grubên di nava Artêşa Azad de şer derket, gruba Hêza Hamza û Ehrar El Şerkiye de şerek mezîn çêbû. 7 kes hatin kuştin û birîndar hene. Piştî şer zêdeyê 130 kes hatine girtin.

Li gora nûçeyeka ajansa Al Masdar, Femandarek yê Ehrar El Şerkiye jî aliyê hêzên Hamza ve hate kuştin û ev yek bûye sedema şer. Li gora heman ajansê kesên hatin girtin jî gruba Hamzane. Tirkiye berpîrsên herdu gruba anîne ba hev û di nava wan de li hevhatinek pêkaniye. Li gora ajansê femandarek pile bilind yê Artêşa Tirkîyê jî di civîna hevhatinê de amade bûye. **rojvakurd.com**

HDP: Hebûna artêşa Tirkîyê li Efrînê dagîrkerî ye

Parlamentereke HDPê dibêje, li gor peymanên Netewên Yekgirtî, hebûna artêşa Tirkîyê li Efrînê dagîrkerî ye. Cîgira Serokê Koma HDPê Meral Daniş Beştaş, di parlamentoya Tirkîyê de civîneke roj-namevanî lidar xist û mijarên girîng yên rojevê nixandîn.

Beştaş got, Serokomarê Tirkîyê li aliyekî dibêje, Efrîn dagîr nekirine, lê li aliyê din jî dibêje, ewê Parêzgarê Efrînê diyar bikin. Da zanîn, Efrîn di nav sînorên Sûriyê de ye û ji ber vê yekê, li gor peymanên Netewên Yekgirtî, hebûna Artêşa Tirkîyê li Efrînê dagîrkerî ye.

Da xuyakirin, hin lîstik û şano hene ku hemû televîzyon heman dîmenan nîşan didin ku qaşo çawa baş nêzikî xelkê dibin, lê ew hemû derewin. Hemû şênîyên Efrînê jiber

zordariya Tirkîyê, Efrîn vala kirin. Artêşa Tirkîyê û çekdarên ser bi wê ve, piştî êrîşa 2 mehan roja 18ê

Adarê derbasî Efrînê, li gor raportên Netewên Yekgirtî jî, nêzikî 200 hezar Efrînî koçber bûne. **kurdistan24.net**

Parlamentoya Iraqê bi mijara gefên Tirkîyê yên li ser Şingalê ve dicive!

Parlamentoya Iraqê bi mijara gefên Tirkîyê yên li ser Şingalê ve dicive! Parlemantoya Iraqê îro derbarê gefên Tirkîyê û destpêkirina operasyonê leşkerî li dijî Şingalê kom dibe.

Li gor nûçeyê K24ê, bîyare îro parlemantoya Iraqê dê kom bibe û mijara sereke ya kombûnê jî taybet bi guftûgokirina egerên êrîşa artêşa Tirkîyê li ser Şingalê dibe. Berî naha Serokwezîrê Tirkîyê

peyvendiyeke telefonî ve bi Serokwezîrê Iraqê Heyder Ebadî re pêkanîbû û ragihandibû, ku bê razîbûna Iraqê operasyona Şingalê pêknaynin.

Ji aliyekî din ve, Berdevkê Hevpeymaniya Dewleta Yasa ya Şîe di daxuyaniyekê de ragihandibû, "Her êrîşeke Tirkîyê li ser Iraqê, dijminane û dagîrkirin e. Em ligel parastina serweriya Iraqê û li dijî destverdana derveyî ne. Serweriya Iraqê xetere sor e û nabe Tirkîyê wê derbas bike. Ya Tirkîyê dike li dijî yasayên navdewletî û perensîpên cîrantiyê ye."

Serokê Tirkîyê Recep Tayip Erdogan ragihandibû, ku heger Hikûmeta Iraqê nikaribe PKK ji Şingalê derxîne, wê Tirkîyê dest bi operasyonê li dijî PKK li Şingalê bike û got: "Sebra me beramberî Şingalê nemaye û li dijî PKKê emê her karekî bikin." **BasNews**

Bexda hêzeke şerker dişîne Kerkûkê

Jêderê leşkerî yê Iraqê ragihand, hêzeke şerker ji leşkergeha Dîblin a li firokxaneyê Bexdayê berve Kerkûkê kete rê û erkê wê yê sereke parastina riya di navbera Daqoq û Xurmatoyê dibe.

Îro jêderê leşkerî ku nexwast navê xwe aşkere bike ji malpera "Bexdad El-Yewm" a Iraqî re ragihand, ew hêz liwayeke taybet bi Polîsa Federalî ye û berve Kerkûk birê ketiye.

Herwiha got, ew hêza şerker ji 1270 leşkerî pêk tê û li ser çend karwanan digihin Kerkûk û erkê wê yê sereke yê parastina riya di navbera Xurmato û Daqoqê li başûrê Kerkûkê û parastina bajaran e.

Şandina wê hêzê ji aliyê hikûmeta Iraqê ve, piştî wê tê ku Parêzgarê Kerkûkê yê ji aliyê hikûmeta Bexdayê ve hatiye spandin Seîd Cibûrî ragihandibû, niha çekdarên DAIŞê li navçeyên

Kerkûkê derketine û bûne gefek li ser wê parêzgehê.

Ji hefteyê ve, çekdarên DAIŞê êrîşî ser hêzên ewehiyê yên Iraqê û Heşda Şeibî li derdora Kerkûkê dike û nêzikî 25 çekdarên Heşda Şeibî û endamên hêzên ewlehiyê hatine kuştin. Di wê der-

barê de Parlemanterê Kurd ê di parlemantoya Iraqê de Şaxwan Ebdulah ji K24ê re gotibû: "Piştî vekişîna Pêşmerge ji Kerkûk û navçeyên wê di 16ê Cotmehê de, niha rewşa Kerkûkê gelekî metirsyar e, ku niha ew navçe li pêş DAIŞê vekirî ye." **kurdistan24.net**

Rêya Dersim û Erzincanê hate girtin

Îro serê sibehê ji bo şerekî di navbera hêzên ewlehiya Tirkiye û çekdarên PKKê de, li navbera bajarê Erzincan û Dersimê de çûyin hatin sekinî. Eve demeke hêzên Tirkiye li herêma operasyona dikin. Bi sedema şerê sibehê dema dirêj rêya Erzincan û Dersimê hate girtin û hatin çûyin di navbera herdu bajaran de çênebû. Li gora daxuyaniya hêzên çekdarin Tirk heta niha du çekdarên PKKê jiyana xwe ji est dane. **rojvakurd.com**

Bi wêneyan Newroza Amedê

Wêneyên pîrozbahiyên Newroza Serpêl Zehaw a Kirmaşanê

Масрур Барзани: Аэропорты и зарплаты – это не все споры между Эрбилем и Багдадом

Глава Совета Безопасности Иракского Курдистана Масрур Барзани, заявил в понедельник, 12 марта, что повторное открытие аэропортов Курдистана и отправка зарплат курдским государственным служащим – это не все спорные вопросы, стоящие между Эрбилем и Багдадом.

"Недавно между сторонами было проведено несколько встреч. Решение разногласий не должно ограничиваться отправкой зарплат и повторным открытием аэропортов", - сказал Барзани в интервью телеканалу "Kurdistan TV". "Наши споры - это длительные политические и национальные споры".

Глава сил безопасности Курдистана также отметил, что полное осуществление иракской конституции, а не реализация выбранных статей, является единственным способом покончить с нынешним кризисом.

Что касается ситуации на спорных курдских территориях, теперь находящихся под контролем правительства Ирака, Барзани сказал, что происходящее там угнетение курдских граждан является неприемлемым.

"Ситуация там должна быть урегулирована в соответствии с конституцией", - добавил он.

Отношения Эрбиля и Багдада достигли низшей точки в октябре прошлого года, когда в ответ на проведение референдума о независимости Курдистана федеральные власти ввели против курдов сразу несколько карательных мер, в том числе военного характера.

kurdistan.ru

Африн: 38 убитых

По меньшей мере 38 граждан были убиты в курдском сирийском Африне 16 марта в ходе непрерывных бомбардировок турецкой армии и поддерживающих ее сирийских повстанцев "Свободной сирийской армии" (ССА). Десятки тысяч мирных жителей покинули город,

спасая свои жизни, пока турецкая артиллерия бомбила центр города. Убиты 38 и ранены 40 человек.

Сообщается, что турецкой войска заняли населенные пункты Шейх Билал, Касим и несколько деревень вокруг Африна. Турция ведет наступление на Африн с 20 января этого года, оправдывая это "защитой своих границ".

kurdistan.ru

Взрыв в Киркуке: 6 раненых

Взрыв бомбы в центре Киркука 13 марта привел к ранению по меньшей мере шести человек.

Как сообщают местные источники в силах безопасности, взрыв был осуществлен с помощью заминированного мотоцикла, припаркованного на улице Кудсия.

kurdistan.ru

Нечирван Барзани: Открытие аэропортов Курдистана - значительный шаг к разрешению споров Эрбиля и Багдада

Премьер-министр Регионального правительства Курдистана (КРГ) Нечирван Барзани на пресс-конференции во вторник, 13 марта, выразил надежду, что все споры между Эрбилем и Багдадом вскоре будут решены в соответствии с Конституцией Ирака.

"Это результат нескольких официальных и неофициальных встреч с премьер-министром Ирака Хейдаром аль-Абади", - сказал Барзани.

"Я ценю все курдские группы, которые постоянно прилагают усилия для решения вопросов между сторонами. Я также благодарю иракского премьера", - добавил он.

Как сообщил Нечирван Барзани, в телефонном разговоре со своим иракским коллегой вечером 12 марта он договорился, что на этой неделе будет

отменен запрет на международные рейсы в курдский регион, а

цию, когда вскоре прибудет в Эрбиль. В сентябре прошлого

зарплаты курдских сотрудников будут отправлены Багдадом в ближайшее время.

Однако, по словам Барзани, управление аэропортами в Курдистане имеет свои конституционные процедуры, о которых министр внутренних дел Ирака даст более подробную информа-

года Курдистан провел референдум о независимости, на котором более 92% голосов были отданы в поддержку выхода из состава Ирака. В ответ иракское правительство ввело против Курдистана ряд карательных мер, включая запрет на международные рейсы.

kurdistan.ru

Премьер-министр Курдистана и посол Китая обсудили экономические связи Эрбиля и Пекина

Эрбиль готов приветствовать китайские компании, инвестирующие в регион Курди-

стал премьер-министр Регионального правительства Курдистана (КРГ) Нечирван Барза-

Эрбиле.

Стороны обменялись мнениями о нынешней политической ситуации в регионе. Китайский посол высоко оценил роль курдов в борьбе с террором и приветствовал недавние шаги по ослаблению напряженности между Эрбилем и Багдадом. Он также сказал, что китайская дипломатическая миссия будет работать над тем, чтобы побудить китайские компании больше инвестировать в регион Курдистан. Барзани приветствовал это предложение и сказал, что его правительство готово оказать любую возможную помощь для дальнейшего укрепления экономических связей между двумя сторонами.

kurdistan.ru

стан, и способствовать дальнейшему укреплению связей между двумя сторонами, ска-

ни 15 марта в ходе встречи с послом Китайской Народной Республики Чэнь Вэйцином в

Иорданские авиалинии возобновят рейсы в Иракский Курдистан

Национальная иорданская авиакомпания Royal Jordanian объявила о возобновлении рейсов между столицей королевства Амманом и Иракским Курдистаном, сообщается в заявлении компании, полученном в распоряжение РИА Новости.

В среду аэропорты Иракского Курдистана были официально открыты для международных авиарейсов. "Авиакомпания Royal Jordanian объявила о том, что она возобновит авиарейсы по расписанию между Амманом и городами Эрбиль и Сулеймания на севере Ирака начиная с 1 апреля 2018 года", — говорится в заявлении.

Согласно документу, компания предлагает пассажирам билеты для этих двух направлений по сниженным ценам.

Во вторник премьер-министр Ирака Хайдер аль-

Абади издал указ о возобновлении международных авиарейсов в Иракский Курдистан в течение одной недели. Как заявил премьер, выступая перед офицерами МВД, проходящими службу в аэропортах

Иракским Курдистаном обострились после проведения курдами референдума о независимости 25 сентября 2017 года, на который Багдад не дал разрешения. За независимость проголосовали 93% курдов.

Эрбиль и Сулеймания, возобновление полетов в автономию стало возможным после согласия ее властей вернуть аэропорты под управление федеральной власти.

Отношения федеральных властей Ирака с автономным

После референдума власти Ирака ввели в отношении курдской автономии ряд санкций. Среди них — запрет на международные рейсы в регион и из него, закрытие пограничных переходов и ограничение банковских операций.

kurdistan.ru

Памяти жертв Халабджи

Прошло 30 лет со дня газовой атаки, совершенной режимом Саддама Хусейна на курдский город Халабджа близ границы с Ираном.

Это ужасающие фотографии, сделанные в день гибели 5000 человек, большинство из которых были женщинами и детьми. Этот акт стал самой ужасающей из когда-либо проведенных газовых атак против гражданского населения.

"Наша семья погибла здесь", рассказывает Хонас. "Мы должны извлечь уроки из этой катастрофы - простить, но не забыть".

"Издалека, я видел тела детей, женщин, и мужчин", вспоминает Абу Мохаммед, которому теперь 33. "Они лежали на улицах. Это была трагедия".

Сааман, 24-летний студент, чьи родители жили в Халабдже, и которым удалось избежать страшной смерти, говорит, что его мать рассказывала ему о том дне.

"Это был хороший день, и вся семья была в доме", говорит он. "Моя мать услышала звук самолетов, а потом она услышала, как падают бомбы. Вся моя семья вышла на улицу. Некоторые из них умерли, а некоторые из них бежали, в том числе моя мама и папа, они бежали в Иран".

В марте 1988 года восьмилетняя война Ирака с Ираном подходила к концу. Курдские пешмерга при поддержке Тегерана, взяли на себя управление Халабджой, расположенной недалеко от границы с Ираном.

Иракская армия бомбила область, заставляя повстанцев отступить на окрестные холмы, оставляя свои семьи.

Затем иракские самолеты полетели над городом, в течение пяти часов распыляя над ним нервно-паралитические газы.

Три четверти погибших в Халабдже составили женщины и дети.

Али Хасан аль-Маджид, более известный под прозвищем "Химический Али", был повешен в январе 2010 года после получения нескольких смертных приговоров, в том числе за нападение на Халабджу.

Как представитель диктатора Саддама Хусейна, он приказал начать газовую атаку для подавления восстания. Маджид сказал, что он принял меры против курдов, которые встали на сторону врага Ирака в войне, ради безопасности Ирака и отказался выразить раскаяние.

ДИПЛОМАТ

№ 10 (415) 19-25 Март 2018-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани: Открытие аэропортов Курдистана не решает все вопросы между Эрбилем и Багдадом

Лидер Иракского Курдистана Масуд Барзани заявил в среду, 14 марта, что повторное открытие аэропортов Курдистана - хороший шаг, но проблемы между регионом Курдистан и

Ираком не ограничиваются только вопросами аэропортов и бюджета.

"Отмена запрета на полеты в регион Курдистана является хорошим шагом на пути к решению вопросов между двумя сторонами. Однако важно, чтобы все помнили, в чем заключаются проблемы между регионом Курдистан и иракским государством", заявил Барзани. "Они связаны с политическими, национальными, историческими, конституционными, гуманитарными и экономическими вопросами, и их невозможно ограничить только вопросами аэропортов и бюджета".

kurdistan.ru

В ООН предложили ввести гумпаузы в Африне

Главный координатор ООН по гуманитарным вопросам в Сирии Али Заатари предлагает продолжить гуманитарные паузы в пригороде Дамаска Восточной Гуте, а также ввести их в Африне. Как сообщил Заатари журналистам в субботу, в Восточной Гуте необходимо предоставить возможность захода гуманитарных конвоев и доставки медицинской помощи в район, а также не препятствовать передвижению людей. То же самое, по его мнению, можно сделать и в Африне.

"Там та же ситуация — люди живут под гнетом военных действий. Это абсолютно недопустимо", — приводит слова представителя ООН "Интерфакс".

Возвращаясь к ситуации в Восточной Гуте, Заатари отметил, что около 20 тысяч жителей этого района находятся сейчас в пунктах приема в пригородах Дамаска. По его словам, эти люди нуждаются в любой помощи: им нужны одеяла, матрацы, еда, лекарства. Кроме того, им нужна защита, нужен комфорт и чувство безопасности. Структуры ООН в сотрудничестве с Красным Полумесяцем, Красным Крестом и правительством Сирии работают с беженцами непрерывно, заверил Заатари.

Большая роль отводится российскому цент-

ру по примирению, продолжил главный координатор всемирной организации по гуманитарным вопросам в Сирии. "Его офицеры выполняют важную работу, они упрощают многие процессы, координацию, а также помогают в

решении бюрократических вопросов", — подчеркнул он.

Как заявил Заатари, силами ООН и партнеров в Сирию доставляется гуманитарная помощь, помощью обеспечиваются 13,1 миллиона человек. Он заверил, что помощь до людей доходит, но добавил, что людям не нужна просто еда или лекарства — им нужна "возможность жить по своей воле". Между тем турецкий Генштаб заявил ранее в субботу, что части Вооруженных сил страны, которые наступают на Африн, взяли его в кольцо.

kurdistan.ru

США: Иран пытается повлиять на выборы в Ираке

Министр обороны США Джим Мэттис 16 марта обвинил Иран в попытке вмешаться в парламентские выборы в Ираке, которые намечены на 12 мая этого года.

"У нас есть тревожные доказательства того, что Иран пытается влиять - используя деньги — на иракские выборы. Эти деньги используются, чтобы поколебать кандидатов, чтобы поколебать голоса", сказал Мэттис журналистам после возвращения из поездки на Ближний Восток.

Глава МИД Франции: У Турции нет оснований для наступления на Африн

Как сообщает "Reuters", министр иностранных дел Франции заявил во вторник, 13 марта, что военная операция Турции против курдских бойцов в сирийском Африне не оправдана.

Французское правительство подвергается все большей критике своих избирателей в связи с его слабой реакцией на события в северной Сирии, где Турция почти два месяца ведет операцию "Оливковая ветвь" против сирийских курдских "Отрядов народной самообороны" (YPG), которые, по мнению Анкары, угрожают безопасности турецких границ.

"В то время как опасения по поводу безопасности на границе являются законными ... в то же время ... надо сказать, что это абсолютно не оправдывает глубокого вторжения турецких войск в зону Африна", — заявил Жан-Ив Ле Дриан в парламенте Франции.

"Ситуация критическая и серьезная", — сказал он, добавив, что Париж опасается, что турецкая операция также ослабила военную кампанию против "Исламского государства" (ИГ).

Франция, как и Соединенные Штаты, расширила вооружение и подготовку сирийских сил, возглавляемых YPG, в борьбе против ИГ в Сирии. Она также имеет десятки специальных сил, базирующихся в регионе. Турция считает, что YPG являются сирийским ответвлением запрещенной в Турции "Рабочей партии Курдистана" (РПК).

kurdistan.ru

Парламент ЕС призывает Турцию остановить атаки на Африн

Парламент Европейского союза призвал Турцию прекратить военное наступление на сирийский курдский город Африн и вывести войска из региона.

"Операция "Оливковая ветвь" Турции в контролируемой курдами провинции Африн добавила новое измерение в конфликт Сирии, вызвала дополнительные гуманитарные проблемы и оказала негативное воздействие на тонкие внутренние балансы в Сирии и / или усилия по достижению согласованного решения", — говорится в заявлении парламента ЕС.

Парламент также выразил обеспокоенность в связи с сообщениями о жертвах среди гражданского населения Африна и прилегающих районов. "Сообщается о большом количестве жертв среди гражданского населения и о том, что сотни жизней гражданского населения подвергаются риску... ЕС четко озвучил эти проблемы, призывая правительство Турции прекратить свое наступление и подчеркнуть необходимость сосредоточить внимание на победе над террористическими организациями".

Это уже второй призыв парламента ЕС к Анкаре прекратить ее военное наступление на Африн с 20 января этого года — даты, когда Турция начала свою операцию в Сирии.

kurdistan.ru

ТӘСІСÇІ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLÊMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXIR SULEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbirlər:

Ramiz Qərib,

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500